

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΟΙΝΟΥ, ΑΜΠΕΛΟΥ ΚΑΙ ΠΟΤΩΝ

Πτυχιακή Εργασία:

**Συμπεριφορά κατανάλωσης αλκοόλ κατά την διάρκεια
της πανδημίας COVID-19**

Επιβλέπουσα καθηγήτρια: κα Σταματοπούλου Αθανασία

Σπουδαστής: Μικρώνης Νικηφόρος (Α.Μ. 171056)

Αθήνα, Σεπτέμβριος, 2021

Πτυχιακή Εργασία:
Συμπεριφορά Κατανάλωσης Αλκοόλ κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19

UNIVERSITY OF WEST ATTICA

SCHOOL OF FOOD SCIENCES

**DEPARTMENT OF WINE, VINE AND BEVERAGE
SCIENCES**

Diploma Thesis:

Alcohol Consumption During the COVID-19 Pandemic

Supervisor: Ms Stamatopoulou Athanasia

Student: Mikronis Nikiforos (R.N. 171056)

Athens, September, 2021

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΟΙΝΟΥ, ΑΜΠΕΛΟΥ ΚΑΙ ΠΟΤΩΝ

Τίτλος εργασίας:

Συμπεριφορά κατανάλωσης αλκοόλ κατά την διάρκεια της πανδημίας COVID-19

Μέλη Εξεταστικής Επιτροπής συμπεριλαμβανομένου και του Εισηγητή

Η πτυχιακή/διπλωματική εργασία εξετάστηκε επιτυχώς από την κάτωθι Εξεταστική Επιτροπή:

Α/α	ΟΝΟΜΑ ΕΠΩΝΥΜΟ	ΒΑΘΜΙΔΑ/ΙΔΙΟΤΗΤΑ	ΨΗΦΙΑΚΗ ΥΠΟΓΡΑΦΗ
1.	ΑΘΑΝΑΣΙΑ ΣΤΑΜΑΤΟΠΟΥΛΟΥ	ΑΚΑΔΗΜΑΙΚΗ ΥΠΟΤΡΟΦΟΣ/ΕΠΙΒΛΕΠΟΥΣΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ	
2.	ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΜΠΕΡΗΣ	ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ	
3.	ΑΡΧΟΝΤΟΥΛΑ ΧΑΤΖΗΛΑΖΑΡΟΥ	ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ	

ΔΗΛΩΣΗ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ/ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Ο/Η κάτωθι υπογεγραμμένος/η Μικρούλης Μικηφόρος του Μάρκου
με αριθμό μητρώου 171056 φοιτητής/τρια του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής της
Σχολής ΕΠ.Σ.Π. του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών δηλώνω υπεύθυνα ότι:

Τροφίμων Ποτών
«Είμαι συγγραφέας αυτής της πτυχιακής/διπλωματικής εργασίας και ότι κάθε βοήθεια την οποία είχα για την προετοιμασία της είναι πλήρως αναγνωρισμένη και αναφέρεται στην εργασία. Επίσης, οι όποιες πηγές από τις οποίες έκανα χρήση δεδομένων, ιδεών ή λέξεων, είτε ακριβώς είτε παραφρασμένες, αναφέρονται στο σύνολό τους, με πλήρη αναφορά στους συγγραφείς, τον εκδοτικό οίκο ή το περιοδικό, συμπεριλαμβανομένων και των πηγών που ενδεχομένως χρησιμοποιήθηκαν από το διαδίκτυο. Επίσης, βεβαιώνω ότι αυτή η εργασία έχει συγγραφεί από μένα αποκλειστικά και αποτελεί προϊόν πνευματικής ιδιοκτησίας τόσο δικής μου, όσο και του Ιδρύματος.

Παράβαση της ανωτέρω ακαδημαϊκής μου ευθύνης αποτελεί ουσιώδη λόγο για την ανάκληση του πτυχίου μου».

Ο/Η Δηλών/ούσα

ΜΙΚΡΟΥΛΗΣ
ΜΙΚΗΦΟΡΟΣ

Θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά, τους γονείς μου, την αδερφή μου, που με στήριξαν καθ'όλη την διάρκεια των σπουδών μου όπως επίσης και τα κοντινά μου πρόσωπα και τους φίλους μου, που πίστεψαν σε εμένα και τέλος την καθηγήτρια μου κα Σταματοπούλου που μου έδωσε την ευκαιρία να ασχοληθώ με την παρούσα πτυχιακή εργασία.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ:

Ευχαριστίες.....	2
Περίληψη/Abstract.....	5
1. Εισαγωγή.....	6
1.1 Βασικές θεωρητικές προσεγγίσεις.....	6
1.2 Αναφορά στον κλάδο-οργανισμό στον οποίο αναφέρεται η έρευνα.	7
1.3 Σκοπός της εργασίας.....	7
1.4 Ερευνητικοί στόχοι.....	8
1.5 Διατύπωση των ερωτήσεων που προκύπτουν από τους στόχους της έρευνας.....	8
2. Θεωρητική Προσέγγιση	9
2.1 Θεωρητική Επισκόπηση, αξιολόγηση, σύνθεση θεωρητικών απόψεων	9
3. Έρευνες σχετικά με το θέμα από τεκμηριωμένες απόψεις με δευτερογενή στοιχεία	14
4. Μεθοδολογία της Έρευνας	25
4.1 Φιλοσοφία της Έρευνας.....	26
4.2 Τεχνική της Έρευνας.....	31
4.3 Μέθοδοι της Έρευνας	34
4.4 Σχεδιασμός-δημιουργία ερωτηματολογίου	41

4.5 Διαδικασία δειγματοληψίας.....	41
5. Αποτελέσματα μέσω στατιστικής ανάλυσης.....	43
5.1 Ανάλυση δημογραφικών στοιχείων της έρευνας.....	43
5.2 Ανάλυση ευρημάτων της έρευνας.....	46
6. Εξαγωγή συμπερασμάτων	56
6.1 Συζήτηση.....	57
6.2 Συστάσεις	62
6.3 Περιορισμοί της έρευνας	62
7. Σύνταξη βιβλιογραφίας με το σύστημα Harvard	63
8. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	65

Περίληψη

Η παρούσα έρευνα συντάχθηκε με σκοπό την μελέτη της ανθρώπινης συμπεριφοράς αναφορικά με την κατανάλωση αλκοόλ κατά την περίοδο της πανδημίας COVID-19. Πραγματοποιήθηκε με την μορφή ηλεκτρονικού ερωτηματολογίου, και σε αυτή συμμετείχαν 305 ενήλικες από διάφορες ηλικιακές ομάδες. Τα ευρήματα παρουσίασαν κατά γενική ομολογία μικρή μείωση στην κατανάλωση κατά την συγκεκριμένη περίοδο αφού λήφθηκαν υπόψη και ορισμένοι παράμετροι. Τα συμπεράσματα που αποκομίζονται αφορούν την ψυχική συμπεριφορά του ανθρώπου στην δύσκολη αυτή περίοδο που διανύει. Όπως θα γίνει γνωστό η ψυχική υγεία αποτελεί τον προάγγελο για την ευμερία του ανθρώπου, χαρακτηριστικό που απουσιάζει την συγκεκριμένη εποχή.

Λέξεις-Κλειδιά: πανδημία, ψυχική υγεία, κατανάλωση, αλκοόλ, καραντίνα, μέτρα απαγόρευσης, συμπεριφορά, ποτά

Abstract

The present study was conducted to study human behaviour in relation to alcohol consumption during the COVID-19 pandemic. It was conducted in the form of an electronic questionnaire, and 305 adults from different age groups participated. The findings generally showed a slight decrease in consumption during this period after taking into account some parameters. The conclusions that are formed concern the human's mental behaviour in this difficult period that he is going through. As it will become known, mental health is

the harbinger of human well-being, a characteristic that is absent in this time.

Key-Words: pandemic, mental health, consumption, alcohol, quarantine, prohibition measures, behaviour, drinks

1. Εισαγωγή

Η εποχή που ζει ο άνθρωπος του σήμερα, είναι σαφώς πολυτάραχη. Οικονομικά προβλήματα, άγχος, θυμός, φόβος, στεναχώρια, απογοήτευση, καθημερινός αγώνας για την ζωή, αποτελούν στοιχεία στην «λίστα» που «κουβαλάει» ο άνθρωπος της σημερινής εποχής σε καθημερινή βάση. Σε αυτή την «λίστα» «κέρδισε» επάξια την θέση του και το συναίσθημα του εγκλεισμού. Εδώ και παραπάνω από 1 χρόνο έχει κάνει την εμφάνισή του ένα νέο στέλεχος κορωνοϊού με το όνομα COVID-19. Η ασθένεια αυτή, πήρε την μορφή πανδημίας, σπέρνοντας φόβο και προκαλώντας παγκόσμια σύγχυση.

1.1 Βασικές θεωρητικές προσεγγίσεις

Το αλκοόλ είναι ένα μέσο στο οποίο καταφεύγει ο σύγχρονος άνθρωπος για να «αποδράσει» από τα καθημερινά του προβλήματα. Αποτελεί επίσης και μέσο διασκέδασης, μέσο χαλάρωσης, αφορμή για κοινωνικοποίηση, αλλά και ως «καταπραϋντικό» για τα προσωπικά και επαγγελματικά προβλήματα που ο κάθενας αντιμετωπίζει. Παίζει λοιπόν σημαντικό ρόλο στην ζωή του. Η κατανάλωση αλκοόλ όπως είναι λογικό, αυξάνεται κατά

τις περιόδους που καταβάλλεται από πίεση και με τα περισσότερα αρνητικά συναισθήματα που προαναφέρθηκαν πιο πάνω. Όμως με την έξαρση του ιού είναι αρκετά ενδιαφέρουσα η έρευνα πάνω στην κατανάλωση αλκοολούχων ποτών κατά την περίοδο αυτή.

1.2 Αναφορά στο κλάδο-οργανισμό στον οποίο αναφέρεται η έρευνα

Στην παρούσα μελέτη θα έχει τον κυρίαρχο ρόλο ο κλάδος της ψυχολογίας αφού θα ερευνηθεί η ανθρώπινη συμπεριφορά σε εκτενή πλαίσια και η πιθανή μεταβολή της κατά την διάρκεια της πανδημίας που σχετίζεται με την κατανάλωση αλκοολούχων ποτών και τα γενικότερα συναισθήματα των ερωτηθέντων προς την ασθένεια. Επιπρόσθετο λόγο στην συγκεκριμένη μελέτη θα έχει και η ποιοτική εφόσον θα γίνει αναφορά στα διαφορετικά ποτά που καταναλώθηκαν πριν και κατά την διάρκεια της πανδημίας καθώς και τις προσωπικές προτιμήσεις των ερωτηθέντων. Τέλος θα συμπεριληφθεί και ο κοινωνικός κλάδος καθώς μιλάμε για ένα κοινωνικό φαινόμενο-πρόβλημα, αυτό της πανδημίας και ειδικότερα της καραντίνας.

1.3 Σκοπός της εργασίας

Ο σκοπός της έρευνας αυτής είναι η μελέτη της ανθρώπινης συμπεριφοράς ως προς την κατανάλωση αλκοόλ, σε μια τόσο δύσκολη περίοδος όπως αυτή της πανδημίας COVID-19, και πώς αυτή συνέβαλε στην μεταβολή της κατανάλωσης.

1.4 Ερευνητικοί στόχοι

Στόχος της παρούσας εργασίας είναι να προσδιοριστεί ο βαθμός μεταβολής της κατανάλωσης του αλκοόλ κατά την πανδημία όπως επίσης και για ποιούς λόγους έγινε αυτό, μελετώντας έτσι τις συνήθειες που είχαν οι άνθρωποι πριν αλλά και κατά την διάρκεια της πανδημίας αυτής.

1.5 Διατύπωση των ερωτήσεων που προκύπτουν από τους στόχους της έρευνας

Τα καίρια ερωτήματα που γεννιούνται έχοντας ως αφορμή το θέμα αυτό είναι:

- Πριν την πανδημία πόσες φορές καταναλώνατε αλκοόλ;
- Κατά την διάρκεια της πανδημίας αυτό άλλαξε; Κατά πόσες φορές;
- Το είδος του ποτού που καταναλώνατε πριν και κατά την διάρκεια της πανδημίας είναι το ίδιο ή διαφορετικό; Γιατί συμβαίνει αυτό;
- Ποιοί είναι οι λόγοι που μετέβαλαν την συχνότητα κατανάλωσης αλκοόλ;
- Τι αισθήματα σας δημιουργεί η καραντίνα;
- Εάν τα μέτρα ήταν λιγότερο αυστηρά θα καταναλώνατε περισσότερο αλκοόλ;

2. Θεωρητική Προσέγγιση

2.1 Θεωρητική Επισκόπηση

Ο κορονοϊός COVID-19, η οξεία αυτή αναπνευστική ασθένεια ξεκίνησε από την Κίνα στα τέλη του 2019 και από τότε έχει μολύνει όλη την υφήλιο. Πρόκειται για ένα στέλεχος κορονοϊού που προσβάλλει κυρίως το αναπνευστικό σύστημα. Τα πιο συχνά συμπτώματα που συναντώνται είναι ο ξηρός βήχας, ο πυρετός και η σωματική εξάντληση. Ορισμένα από τα λιγότερο συνηθισμένα συμπτώματα είναι πονοκέφαλος, πόνοι στις αρθρώσεις και στους μύες, ζαλάδες, εμετοί, ενώ στα πιο σοβαρά και επικίνδυνα συμπτώματα ανήκουν οι πόνοι στο στήθος, υψηλός πυρετός, δυσκολία στην αναπνοή. Η επώαση του ιού φτάνει μέχρι και τις 14 μέρες. Η διάδοσή του γίνεται όταν ένα άτομο βρίσκεται σε κοντινή επαφή με κάποιο άλλο, διαδίδοντας τον ιό από τα σταγονίδια του στόματος κατά την ομιλία ή τον βήχα αλλά και από τα σταγονίδια της μύτης κατά το φτέρνισμα. Για την αποτροπή προσβολής από τον COVID-19, οι ειδικοί συστήνουν την χρήση μάσκας σε δημόσιους χώρους αλλά κυρίως την κοινωνική αποστασιοποίηση, την επονομαζόμενη καραντίνα (www.wikipedia.org/wiki/Covid19 20/4/21)

Πολλές χώρες παγκοσμίως έλαβαν πολύ αυστηρά μέτρα ώστε να μπορέσουν να ελέγξουν την κατάσταση που έχει δημιουργηθεί, «επιβάλλοντας» την καραντίνα και την κοινωνική αποστασιοποίηση. Καθώς χώρα ανά χώρα «κατέβαζαν τα ρολλά τους», υπήρχαν πολλές ανησυχίες για το αντίκτυπο που θα έχουν αυτά τα μέτρα και σε άλλες πτυχές όπως η ψυχική υγεία του ανθρώπου. Οι νεο-

συνταχθείσες μελέτες επιβεβαιώνουν αυτές τις ανησυχίες αφού εμφανίστηκαν συμπτώματα ψυχολογικής δυσφορίας στον γενικό πληθυσμό των χωρών.

Ως εκ τούτου, σχολεία, πανεπιστήμια έκλεισαν, επιχειρήσεις «έβαλαν λουκέτο» και προέτρεψαν τους υπαλλήλους τους να δουλέψουν από το σπίτι. Αυτός ο εγκλεισμός αν και είναι από τα πιο ασφαλή μέτρα προστασίας από τον COVID-19, μπορεί να οδηγήσει σε υψηλότερη κατανάλωση αλκοόλ λόγω των ψυχικών πιέσεων και αρνητικών συναισθημάτων που προκαλεί η έλλειψη κοινωνικής επαφής και η πλήξη. (Alpers, et al., 2021, 2-8)

Η κατάσταση της πανδημίας είναι δίχως αμφιβολία μια κρίση που πλήττει τεράστιο αριθμό ανθρώπων, και έχει ως αποτέλεσμα δύσκολες ψυχολογικές συνέπειες. Ο άνθρωπος θα πρέπει να καταβάλει μεγάλη προσπάθεια ώστε να προσαρμοστεί σε αυτή την αβέβαιη και άγνωστη κατάσταση, καθώς και πώς να έρθει αντιμέτωπος με πολλά δυσάρεστα συναισθήματα, καθημερινά προβλήματα ώστε να προστατέψει τον ίδιο του τον εαυτό αλλά επίσης και την οικογένειά του. (Chodkiewicz, et al., 2020, 1-9)

Η πανδημία δεν αφορά μόνο το επίπεδο της υγείας του ανθρώπου. Τον τελευταίο καιρό έχει λάβει τεράστιες διαστάσεις καθώς αποτελεί ένα δραματικό γεγονός, μια πολύπλοκη, πολύπλευρη εμπειρία που επηρεάζει δισεκατομμύρια ανθρώπους παγκοσμίως σε τομείς όπως: Ιατρικό, κοινωνικό, πολιτικό, γεωπολιτικό, οικονομικό, θρησκευτικό και πολιτιστικό. (Chodkiewicz, et al., 2020, 1-9)

Συμπτώματα άγχους, ψυχικές διαταραχές, ανησυχίες, προβλήματα ύπνου, φόβοι μόλυνσης, ταλαιπωρία, οικονομική δυσχέρεια, αβεβαιότητα και ανεργία, είναι μερικές επιπτώσεις που «αφήνει

πίσω» του ο COVID-19. (Gonçalves, et al., 2020, 2-7) Η κοινωνική απομόνωση και η καραντίνα είναι οι κατά-κύριο-λόγο αιτίες για την μεταβολή στην κατανάλωση του αλκοόλ. Εξ αιτίας αυτών, έχουν αυξηθεί και οι αναφορές λόγω ενδοοικογενειακής βίας αφού τα άτομα ξοδεύουν πολλές ώρες «κλεισμένοι» στο σπίτι. Τα άτομα με AUD διατρέχουν υψηλό κίνδυνο βίαιης συμπεριφοράς και διαπροσωπικών συγκρούσεων. (Saranghi, et al., 2021, 3-7)

Το αλκοόλ είναι μια ουσία ευρέως διαδεδομένη, αποδεκτή από τις περισσότερες κοινωνίες, με «δυνατότητες» κατάχρησης και οξείας και χρόνιας τοξικότητας. Έχει σοβαρή επίδραση στο κεντρικό νευρικό σύστημα το οποίο προκαλεί μείωση στην νευρική δραστηριότητα. Έχει επίσης αγχολυτικό, χαλαρωτικό και ηρεμιστικό χαρακτήρα και χρησιμοποιείται από ανθρώπους οι οποίοι αντιμετωπίζουν προβλήματα άγχους, κατάθλιψης ή αϋπνίας. Γενικότερα έχει σοβαρές επιδράσεις σε ολόκληρο το σώμα. (Calina, et al., 2021, 3-5)

Η εξάρτηση που προκαλεί το αλκοόλ συνδέεται άμεσα με ψυχιατρικούς παράγοντες δηλαδή διαταραχή άγχους, κρίσεις πανικού, μανία, κατάθλιψη, υπογλυκεμία, σχιζοφρένεια, διαταραχή προσωπικότητας μέχρι και αυτοκτονία. Τα άτομα με AUD (Alcohol Use Disorder) όπως αναφέρει και το όνομα της ψυχικής αυτής ασθένειας μπορούν να εκδηλώσουν όλα τα παραπάνω αφού ανήκουν στην ομάδα των εξαρτημένων. Αυτά τα άτομα δυσκολεύονται να ακολουθήσουν τις οδηγίες προφύλαξής τους από την ασθένεια του κορωνοϊού, δηλαδή το συνεχές πλύσιμο των χεριών τους, να αποφεύγουν το αγγίγμα του προσώπου τους και η κοινωνική απομάκρυνση έχοντας ως αποτέλεσμα τον σοβαρό κίνδυνο προσβολής και μετάδοσης του ιού (Stockwell et al., 2020).

Το αλκοόλ μπορεί να χρησιμοποιηθεί και ως αγχολυτικό. Η βιομηχανία της ψυχαγωγίας σε συνδυασμό με τα ΜΜΕ, έχουν συσχετίσει την κατανάλωση αλκοόλ με την αντιμετώπιση του στρες. Σύμφωνα με πολλούς ερευνητές, οι άνθρωποι παραβλέπουν τις πρωτοφανείς αρνητικές συνέπειες που έχει το αλκοόλ, προκειμένου να αποβάλλουν το καθημερινό τους άγχος (Sayette, 1999). Η σχέση αλκοόλ-άγχος θα μπορούσε να χαρακτηριστεί αμφίδρομη, δημιουργώντας έναν αέναο κύκλο, εφόσον το άγχος προκαλεί αύξηση στην κατανάλωση, ενώ από μόνη της η κατανάλωση αυτή οδηγεί σε επιπλέον άγχος. (Sarangi, et al., 2021, 3-7)

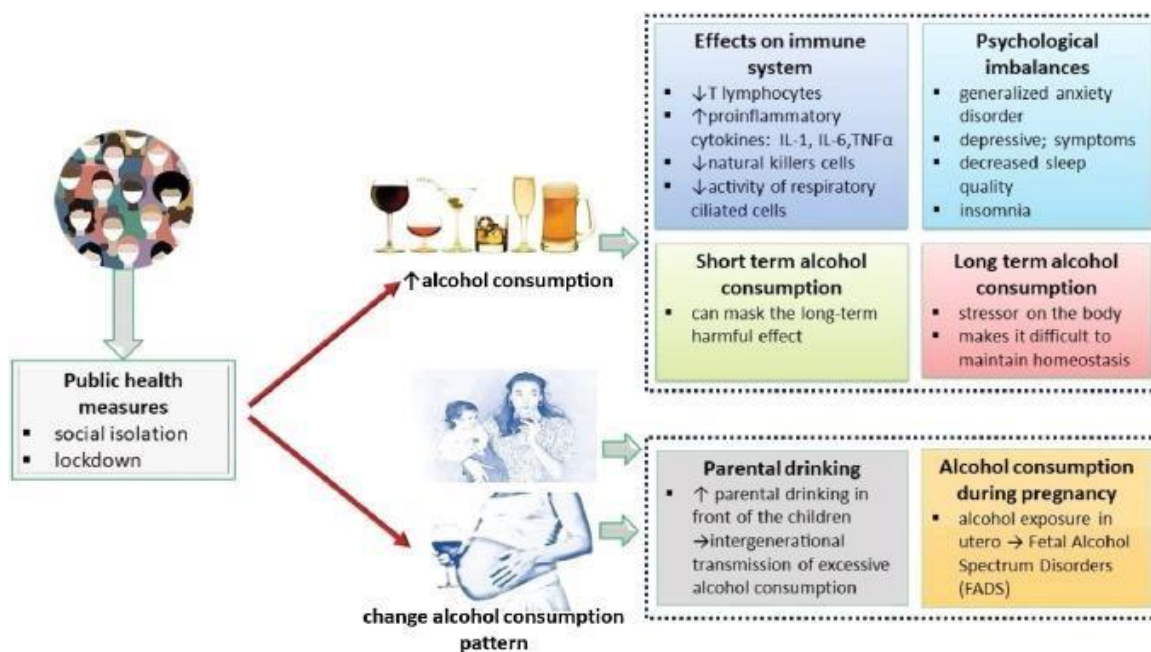
Η κατανάλωση αλκοόλ σχετίζεται με πολλαπλές ασθένειες, σωματικές παθήσεις και ψυχικές διαταραχές οι οποίες μπορούν να «συνεισφέρουν» στην προσβολή από τον νέο COVID-19. Μπορεί επίσης να καταλύσει τις παροξύνσεις ψυχικών και οργανικών ασθενειών και να προκαλέσει κίνδυνο μόλυνσης δεδομένης της σοβαρότητας της νόσου αλλά ανεξάρτητα από την κοινωνιοπαθητική συμπεριφορά και «ακραίες» συμπεριφορές που ενέχουν βία όπως προαναφέρθηκε. (Calina, et al., 2021, 3-5)

Απορροφώντας μεγάλες ποσότητες αλκοόλ, αποδυναμώνεται το ανοσοποιητικό σύστημα, κάνοντάς το πιο ευαίσθητο στην λοίμωξη αυτή. Σύμφωνα με τους επιστήμονες από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας (Π.Ο.Υ.), αναφέρουν ρητά πως η κατάχρηση του αλκοόλ κατά την διάρκεια της κοινωνικής απομόνωσης και της καραντίνας είναι ένας επικίνδυνος τρόπος για να αντιμετωπίσουν τηνπραγματικότητα αλλά και αποθαρρύνει την κατάχρηση δυνητικά εθιστικών ουσιών για την διαχείριση της κοινωνικής αποστασιοποίησης. Επιπροσθέτως, αυτή η κατανάλωση επιδεινώνειτην ψυχική υγεία του ατόμου στο πλαίσιο της πανδημίας αυτής. Οι κοινωνικοί στρεσογόνοι παράγοντες συμπεριλαμβάνουν την

απομόνωση, την ανεργία, την διαχείριση της εκπαίδευσης των παιδιών, την εξ αποστάσεως εργασία από τον χώρο του σπιτιού, όπως επίσης και η απώλεια αγαπημένων ανθρώπων, οι περιορισμένοι οικονομικοί παράγοντες είναι μερικοί από τους εκατοντάδες που έχουν δημιουργηθεί τον τελευταίο καιρό.

Οι διαταραχές που σχετίζονται με το αλκοόλ είναι ένα πολύ σημαντικό κοινωνικό πρόβλημα που ταλανίζει την εποχή που ζει ο άνθρωπος του σήμερα. Πρόκειται για μια ψυχοδραστική ουσία που συνδέεται με ορισμένες ψυχικές διαταραχές. Επομένως, τα άτομα που πάσχουν από κάποιου είδους ψυχική ασθένεια ή έχουν προδιάθεση για κάποια, όπως το άγχος ή την κατάθλιψη, είναι ιδιαίτερα ευαίσθητα, ιδίως στο πλαίσιο της κοινωνικής αμόνωσης. Εκτός από τις ψυχικές διαταραχές, όπως αναφέρθηκε «χτυπά» και το ανοσοποιητικό προκαλώντας προβλήματα παχυσαρκίας και επίσης εντείνει την επικίνδυνη συμπεριφορά, την κατάθλιψη και τον εκνευρισμό. (Calina, et. al 2021, 3-5)

Εικόνα 1: Οι κύριες επιπτώσεις της αύξησης της κατανάλωσης αλκοόλ στην υγεία κατά τη διάρκεια της πανδημίας Covid-19 (www.sciencedirect.com)

3. Έρευνες σχετικά με το θέμα από τεκμηριωμένες απόψεις με δευτερογενή στοιχεία

Αυτό το φλέγον θέμα απασχόλησε πολλούς ειδικούς και επιστήμονες γύρω από αυτόν τον κλάδο. Έτσι έχουν διεξαχθεί παγκοσμίως εκατοντάδες έρευνες για το εν λόγω θέμα και ειδικότερα, για το αν η πανδημία επηρέασε την ποσότητα αλκοόλ που καταναλώνεται σε σχέση με την καθημερινότητα πριν από αυτήν, για ποιους λόγους συνέβη αυτό, και το κυριότερο, σε ποιες ηλικιακές ομάδες υπήρξε η μεταβολή. Υπήρχε ποικιλία αποτελεσμάτων αφού όπως προαναφέρθηκε αφού εξετάστηκαν δείγματα από διάφορες χώρες στις οποίες δεν ίσχυαν τα ίδια ακριβώς μέτρα απαγόρευσης.

Οι περισσότερες από τις έρευνες αυτές κατά μέσο όρο, δείχνουν να έχουν αύξηση στην ποσότητα και στην ποιότητα όχι απλά της κατανάλωσης αλλά της επικίνδυνης και βλαβερής κατανάλωσης

αλκοόλ (υπερκατανάλωση). Πιθανοί λόγοι είναι η πλήξη, έλλειψη της ρουτίνας, ο εγκλεισμός, οι ψυχικές διαταραχές και η αρνητική συμπεριφορά. Μελέτες δείχνουν ότι οι παραπάνω αιτίες μπορούν να έχουν ως αποτέλεσμα την παραβίαση των μέτρων που έχουν ως συνέπεια αρνητικά αποτελέσματα κυρίως στην ψυχική υγεία των νέων αλλά και των ηλικιωμένων (Gonçalves, et al., 2020, 2-7)

Εξ αιτίας των προαναφερθέντων επιπτώσεων που έχει το αλκοόλ και στο κεντρικό νευρικό σύστημα, το πρώτο σε συνδυασμό και με άλλες ουσίες επίσης ψυχοδραστικές, χρησιμοποιούνται από τους ανθρώπους οι οποίοι ψάχνουν διαφυγή από τα καθημερινά τους προβλήματα, τις κρίσεις, το άγχος, την στεναχώρια, την πίεση. Έτσι δημιουργείται το εύλογο ερώτημα αν οι πωλήσεις αλκοόλ σε διάφορες χώρες οφείλονται στην «μέθοδο διαφυγής» του ανθρώπου κατά την περίοδο της πανδημίας συγκριτικά με πέρυσι, πριν την εμφάνιση του ιού. (Chodkiewicz, et al., 2020, 1-9)

Πιο αναλυτικά, σε χώρες της Ευρώπης, όπως η Γερμανία, εφαρμόστηκαν πολλοί περιορισμοί σε όλες τις μεγάλες πόλεις της χώρας που εν τέλει ολόκληρη η χώρα κατέληξε σε κατάσταση καραντίνας με σκοπό να μειωθεί η διάδοση του ιού. Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (W.H.O.), προειδοποίησε όχι μόνο τους κατοίκους της Γερμανίας, αλλά τον γενικό πληθυσμό παγκοσμίως, για τους κινδύνους που ενέχει ο ιός αυτός, ως αποτέλεσμα στην κατανάλωση του αλκοόλ λόγω της κοινωνικής απομόνωσης, η οποία αυξημένη κατανάλωση μπορεί να οδηγήσει στην εμφάνιση διαταραχών μετέπειτα. (Koopmann, et al., 2020, 1)

Με βάση τα αντιπροσωπευτικά δεδομένα από το «German Consumer Research Association» (GfK, 2020), τα συνολικά έσοδα που προέρχονταν από τα αλκοολούχα ποτά σημείωσαν αύξηση της τάξης του 6,1% συγκριτικά με τον μέσο όρο των εσόδων της ίδιας

περιόδου στο προηγούμενο έτος. Όμως δεν έχει γίνει σαφές αν η αύξηση αυτή έγινε λόγω ύπαρξης αποθέματος ή αν υπήρξε πραγματική μεταβολή στην κατανάλωση αλκοόλ κατά την διάρκεια της πανδημίας. (Koorpmann, et al., 2020, 1)

Με αφορμή αυτόν τον ενδιασμό, έγινε έρευνα στην συγκεκριμένη χώρα ώστε να μελετηθούν οι αλλαγές στη συμπεριφορά κατανάλωσης οινοπνεύματος κατά την περίοδο των μέτρων απαγόρευσης. Σε έρευνα λοιπόν που πραγματοποιήθηκε το 2020, ερωτήθηκαν 2.102 άτομα εκ των οποίων το 8,2% ανέφερε ότι δεν έπινε αλκοόλ, το 37,7% ανέφερε πως δεν υπήρξε μεταβολή στην κατανάλωση αλκοόλ, το 19,4% ανέφερε ότι μειώθηκε η κατανάλωση από λίγο έως πολύ, ενώ μόλις το 34,7% ανέφερε ότι έπινε περισσότερο έως πολύ περισσότερο από την αρχή της καραντίνας. Με περαιτέρω έρευνα βρέθηκε ότι άτομα με χαμηλότερη εκπαίδευση και άτομα με υψηλότερα επίπεδα άγχους εξ αιτίας της απομόνωσης είναι ευαίσθητα στο να αυξήσουν την κατανάλωση κατά την διάρκεια της πανδημίας. (Koorpmann, et al., 2020, 1)

Σε έναν «λίγο διαφορετικό κόσμο», αυτόν της Αμερικής, όπου η πανδημία πήρε γιγαντώδη μορφή, αφού τα μέτρα απαγόρευσης άργησαν να επέλθουν, έγιναν εκτεταμένες μελέτες γύρω από το συγκεκριμένο θέμα. Βρέθηκε λοιπόν σύμφωνα με τη «Nielsen» αύξηση κατα 54% στις πωλήσεις αλκοόλ έως την 21/3/2020 και ότι οι πωλήσεις αυτές αυξήθηκαν κατά 262% από το 2019. Μια επιπλέον έρευνα του 2020 συντάχθηκε χρησιμοποιώντας το «RAND Corporation American Life Panel» (ALP), το οποίο είναι ένα εθνικό αντιπροσωπευτικό πάνελ. Η συγκεκριμένη έρευνα αφορά την συμμετοχή 1.540 ενηλίκων με μέση ηλικία τα 56,5 έτη. 825 συμμετέχοντες δηλαδή το 53,6% ήταν 30-59 και οι 883 συμμετέχοντες δηλαδή το 57,3% ήταν γυναίκες. Η συχνότητα

κατανάλωσης αλκοόλ συνολικά αυξήθηκε κατά 14% τις πρώτες μέρες του 2019. Για τις γυναίκες η αύξηση αυτή ήταν 17% πάνω από τον μέσο όρο του 2019. Για τους ενήλικες ηλικιών 30-59 αυξήθηκε κατά 19% και τέλος για τους Καυκάσιους αυξήθηκε 10% εξίσου πάνω από τον μέσο όρο του 2019. Σημειώθηκε ότι 1 στις 10 γυναίκες έχουν πρόβλημα με το αλκοόλ ανεξαρτήτως της ποσότητας. (Pollard, et al., 2020, 1-3)

Ωστόσο, αυτή η συνεχής αύξηση στην χρήση του αλκοόλ εξ αιτίας της πανδημίας μπορεί εν μέρει να δικαιολογηθεί έχοντας αντίκτυπο όμως στην ψυχολογική και φυσική κατάσταση του ανθρώπου μεταγενέστερα. (Pollard, et al., 2020, 1-3)

Μια ακόμη δημοσιευμένη έρευνα πραγματοποιήθηκε και πάλι στην Αμερική σχετικά με την χρήση αλκοόλ κατά την πανδημία. Συμμετείχαν 1.540 άτομα ηλικίας από 30 έως 80 ετών. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι υπήρξε αύξηση στην κατανάλωση κατά 14% στην περίοδο της πανδημίας σε σχέση με το 2019. Ανησυχητική αύξηση παρουσιάστηκε στις γυναίκες φτάνοντας το 17%, ενώ το ποσοστό αύξησης για τις ηλικίες 30-60 ετών ήταν 19%. Με βάση την μελέτη αυτή, οι γυναίκες κατανάλωσαν υπερβολικές ποσότητες ποτών σε διάστημα 2 ωρών αυξήθηκαν την χρονιά αυτή κατά 41%. Η αύξηση που παρουσίασαν οι συμμετέχοντες, μεταφράζεται σαν μια επιπλέον δόση ποτού ημερησίως κάθε μήνα. (Calina, et al., 2021, 3-5)

Μια επιπλέον έρευνα του «Nielsen» έδειξε ότι τον Μάρτιο του 2020 οι ηλεκτρονικές πωλήσεις για ποτά σημείωσε τεράστια αύξηση ύψους 240%, με το 66% να αφορά κρασιά, το 42% μπύρες, και το 75% όλα τα υπόλοιπα αλκοολούχα ποτά. (Chodkiewicz, et al., 2020, 1-9)

Στην γειτονική χώρα αυτή του Καναδά, μια έρευνα που συντάχθηκε από την «Nanos Research», η οποία ανέλυσε τα δεδομένα από το Καναδικό Κέντρο Ουσίας και Εθισμού, βρέθηκε ότι κατά την περίοδο του COVID-19 το 20% των Καναδών ανέφεραν ότι έπιναν περισσότερο και το 21% ότι έπινε πιο συχνά λόγω της έλλειψης της ρουτίνας και το συνεχές στρες. (Calina, et al., 2021, 3-5)

Μια άλλη έρευνα έδειξε ότι το 20% αυτών που έμεναν στο σπίτι, αύξησαν την κατανάλωσή τους και σε σχέση με την καθημερινότητα πριν την πανδημία το 21% δήλωσε ότι πίνει περισσότερο. Οι λόγοι έχουν κυρίως να κάνουν με την καραντίνα και την κοινωνική απομόνωση αλλά και με την οικονομική δυσχέρεια. (Gonçalves, et al., 2020, 2-7)

Σε μελέτη που πραγματοποιήθηκε ανάμεσα σε 1.054 εφήβους αποφάνθηκε ότι ενώ μειώθηκε η χρήση αλκοόλ κατά την περίοδο της πανδημίας, αλλά το 93% δήλωσε ότι κατανάλωνε αλκοόλ στο σπίτι μαζί με τους γονείς του καθώς πίστευε ότι αυτή θεωρείται μια πιο αποδεκτή συμπεριφορά. (Calina, et al., 2021, 3-5)

Έρευνα στην Βραζιλία έδειξε ότι από το δείγμα, το 18% αύξησε την χρήση αλκοόλ κατά την περίοδο του COVID-19. Οι συμμετέχοντες ετών 30-39 έδειξαν την μεγαλύτερη αύξηση ύψους 25,6%. (Gonçalves, et al., 2020, 2-7)

Στο Ηνωμένο Βασίλειο παρόμοια έρευνα που πραγματοποιήθηκε σε 691 ενήλικες, έδειξε ότι το 17% δήλωσε αύξηση στην κατανάλωση κατά την καραντίνα με μεγαλύτερο μέσο όρο τα άτομα 18-34 ετών. Υπήρχε μια σημαντική σύνδεση μεταξύ της αυξημένης κατανάλωσης, κακής ψυχικής υγείας και συπτώματα κατάθλιψης. Σε μια περαιτέρω έρευνα που έγινε από την φιλανθρωπική οργάνωση «Alcohol Change UK» με συμμετέχοντες 1.555 άτομα, κατά

προσέγγιση το 1/5 των ατόμων ανέφεραν ότι κατά την περίοδο της πανδημίας έπινε πιο συχνά, ενώ το 15% κατανάλωνε μεγαλύτερες ποσότητες αλκοόλ δημιουργώντας έτσι κίνδυνο για μετέπειτα ψυχικά και σωματικά προβλήματα. (Calina, et al., 2021, 3-5)

Όμως πέρα από την υψηλή κατανάλωση που σημειώθηκε, η αγορά αλκοόλ από τα νοικοκυριά στην Μ. Βρετανία σημείωσε σημαντική μείωση. Σύμφωνα λοιπόν με τα δεδομένα από το «Kantar Worldpanel» από τον Ιανουάριο έως τον Ιούλιο του 2020 σημειώθηκαν αγορές σε 23.833 νοικοκυριά, αριθμός που κατά τα χρόνια 2015-2018 άγγιζε τα 53.428. (Calina, et al., 2021, 3-5)

Στο Βέλγιο, μια έρευνα που διεξήχθη για την κατανάλωση αλκοόλ και άλλων ψυχοδραστικών ουσιών με συμμετέχοντες 3.632 άτομα, φανέρωσε πολύ μεγαλύτερη αύξηση στην κατανάλωση αλκοόλ σε σχέση με τις άλλες ουσίες. Αυτή η αύξηση παρατηρήθηκε κυρίως σε νεαρές ηλικίες. Κύριοι λόγοι για την αύξηση αυτή ήταν η πλήξη των ανθρώπων λόγω του εγκλεισμού και η μοναξιά. (Calina, et al., 2021, 3-5)

Επιπλέον έρευνα που έγινε φανέρωσε 30,3% αύξηση που ίσως να σχετίζεται με την συνεχή φροντίδα των παιδιών στο σπίτι, την ανεργία και την νεαρή ηλικία. (Gonçalves, et al., 2020, 2-7)

Σε έρευνα που έγινε εδώ στην Ελλάδα και συμμετείχαν 705 ενήλικες βρέθηκε ότι σε γενικές γραμμές ήταν παρόμοια η κατανάλωση πριν και κατά την διάρκεια της πανδημίας. Λόγω της καραντίνας η κατανάλωση αυξήθηκε γεγονός που αναφέρθηκε από το 20,7% των ερωτηθέντων, κυρίως λόγω της απομόνωσης σύμφωνα με το 29,7%, σε αλλαγές της καθημερινότητας σύμφωνα με το 27,5% ή εξ αιτίας αντιμετώπισης άγχους και κατάθλιψης σύμφωνα με το 13,6%. (Calina, et al., 2021, 3-5)

Σε χώρες της Ανατολικής Ευρώπης όπως η Πολωνία σύμφωνα με έρευνες κατά γενική ομολογία, παρατηρήθηκε τεράστια αύξηση στην κατανάλωση, ύψους 146% την περίοδο του Ιού. (Calina, et al., 2021, 3-5)

Μια ακόμα έρευνα στη χώρα αυτή με σαφώς μικρότερο δείγμα ανθρώπων, συντάχθηκε σε 2 μέρη με το πρώτο να εξελίσσεται τον Απρίλιο του 2020 ανάμεσα σε 443 ερωτηθέντες. Το δεύτερο μέρος πραγματοποιήθηκε τον Ιούνιο του ίδιου έτους. Τα αποτελέσματα έδειξαν γενικότερα πως το 72,9% δηλαδή 323 άτομα πίνουν οινοπνευματώδη ενώ το 27,1% δηλαδή 120 άτομα κάνουν αποχή. ότι 31,2% άλλαξαν τις συνήθειες κατανάλωσής τους, με το 17,4% δηλαδή 77 άτομα να πίνουν λιγότερο και το 13,8% δηλαδή 61 άτομα περισσότερο αλκοόλ, ενώ τέλος οι περισσότεροι (182 άτομα) δηλαδή το 41,1% δεν άλλαξαν τις συνήθειές τους. Εκτός από την έρευνα αυτή, σύμφωνα με την κλίμακα AUDIT, ένα διαφορετικό τρόπο αξιολόγησης με βαθμούς, ανάμεσα σε 301 άτομα οι 39 δηλαδή το 8,88% υποστήριξαν ότι αύξησαν την κατανάλωσή τους κατά την πανδημία σε σχέση με πριν, ενώ οι 69 δηλαδή το 15,72 κατανάλωσε λιγότερο. Βρέθηκε επίσης ότι το 30% των ερωτηθέντων έκαναν κατάχρηση αλκοόλ. (Chodkiewicz, et al., 2020, 1-9)

Στην Αυστραλία σε διάφορες έρευνες που πραγματοποιήθηκαν, φανέρωσαν το γεγονός ότι πάνω από το 25% των ενηλίκων αύξησαν την κατανάλωση του αλκοόλ στην διάρκεια της πανδημίας, όμως τα επίπεδα επικίνδυνης κατανάλωσης μειώθηκαν κατά την διάρκειας της περιόδου αυτής στα άτομα νεαρής ηλικίας (18-25). (Calina, et al., 2021, 3-5)

Σε μια ακόμη έρευνα που συντάχθηκε από την Επιτροπή Δεοντολογίας και Ανθρώπινης Έρευνας του Πανεπιστημίου Trobe

(HEC20123), οι συμμετέχοντες που επιλέχθηκαν μέσα από διαφημίσεις στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, θα έμπαιναν στην κλήρωση για κουπόνι 50\$ για σούπερ μάρκετ. Δικαίωμα συμμετοχής είχαν όσοι ήταν από 18 ετών και πάνω και να καταναλώνουν αλκοόλ τουλάχιστον μηνιαία. Συμμετείχαν συνολικά 3.288 άτομα. Το 74,7% ολοκλήρωσε την έρευνα. Η έρευνα ολοκληρώθηκε εν τέλει με 2.307 άτομα καθώς ορισμένοι δεν απάντησαν αρκετές ερωτήσεις ώστε να βγει αποτέλεσμα. Από τους 2.307 το 55,1% ήταν γυναίκες και ο μέσος όρος ηλικίας ήταν 46,5 έτη. Ρώτηθηκαν για το πόση ήταν η κατανάλωση σε αλκοόλ 1 μήνα πριν την έρευνα (περίοδος έξαρσης της πανδημίας) καθώς και πόση ήταν η κατανάλωσή τους το 2019. Οι συμμετέχοντες ερωτήθηκαν επίσης και για τη συχνότητα κατανάλωσης στον προσωπικό χώρο, σε δημόσιο χώρο καθώς και την ποσότητα αλκοόλ που καταλάωναν. Τέλος ερωτήθηκαν εάν αγόρασαν αλκοόλ σε μεγάλες ποσότητες όταν ξεκίνησαν τα μέτρα απαγόρευσης. (CALLINAN, et al., 2021, 2-6)

Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι η κατανάλωση ποτών δεν άλλαξε τόσο από το 2019 μέχρι την αρχή της πανδημίας. Το 69,5% δήλωσε την ότι δεν άλλαξε η κατανάλωσή τους από το 2019. Το 15,4% των ερωτηθέντων απάντησε ότι μειώθηκε η κατανάλωση ενώ μόλις το 15% ότι αυξήθηκε. Όσον αφορά την τοποθεσία κατανάλωσης αλκοόλ οι απαντήσεις που δόθηκαν ήταν ότι οι νεαροί άντρες και γυναίκες έπιναν περισσότερο αλκοόλ σε χώρους εκτός σπιτιού το 2019, οι άντρες δήλωσαν ότι δεν έπιναν περισσότερο κατά την πανδημία για να «αναπληρώσουν» την χαμένη ποσότητα εκτός σπιτιού. Σε άλλες ηλικιακές ομάδες αυτή η «αναπλήρωση» συνέβη, σημειώνοντας μικρή αύξηση στην κατανάλωση στο σπίτι. Στα άτομα που έκαναν κατάχρηση αλκοόλ εν καιρώ πανδημίας, υπήρξε μια

αρκετά μεγάλη μείωση στην κατανάλωση στο σπίτι από το 90% της κατανάλωσης που είχαν δηλώσει. (CALLINAN, et al., 2021, 2-6)

Ενώ όπως προαναφέρθηκε δεν υπήρξε ξεκάθαρη αύξηση ή μείωση στην κατανάλωση, ορισμένα γκρουπ από άτομα ήταν πιο πιθανό να αλλάξει η χρήση αυτή σε σύγκριση με άλλα γκρουπ ανθρώπων. Ανάμεσα σε άντρες και γυναίκες δεν υπήρξαν ουσιαστικές μεταβολές στην κατανάλωση, όμως οι παράμετροι της ηλικίας θα πρέπει να ληφθούν υπόψη. (CALLINAN, et al., 2021, 2-6)

Ανάμεσα στις εκατοντάδες έρευνες που έγιναν σε διαφορετικά δείγματα στην χώρα αυτή, υπήρχαν και ορισμένες έρευνες που σημείωσαν αύξηση στην κατανάλωση, ανάλογα φυσικά τα δείγματα. Κατά την περίοδο έξαρσης του ιού πραγματοποιήθηκε μια έρευνα στο ίντερνετ και συγκεκριμένα 27/3/2020 – 7/4/2020 και σημειώθηκε αύξηση κατά 52,7% στα άτομα που έκαναν κατάχρηση του αλκοόλ. Στην έρευνα που έγινε ανάμεσα στις 9/4 και 19/4 έδειξε ότι 25% των ενηλίκων αύξησαν την χρήση στο αλκοόλ κυρίως λόγω των αυξημένων επιπέδων άγχους, που ήταν και η αιτία για για την αύξηση σε μια ακόμα έρευνα ιδίως στις νεαρές ηλικίες. (Priscila Dib Goncalves, et al., 2020, 2-7)

Στην Κίνα διενεργήθηκαν πολλές μελέτες οι οποίες είχαν ως αποτέλεσμα τις αυξημένες καταναλώσεις αλκοόλ σε επίπεδο επικίνδυνης χρήσης, ιδίως στις περιοχές Hubei & Wuhan οι οποίες ήταν οι βαρύτερα «πληγωμένες» από τον ιό με σκοπό να καταπολεμήσουν την πίεση και το συνεχές άγχος που βίωναν. (Calina, et al., 2021, 3-5)

Όπως είναι λογικό και επόμενο, στις ορισμένες χώρες παρατηρήθηκε μείωση και στην κατανάλωση από φοιτητές, καθώς οι πανεπιστημιούπολεις έκλεισαν και οι ίδιοι αναγκάστηκαν να

γυρίσουν στα σπίτια τους, με αποτέλεσμα την κοινωνική απομόνωση και άρα την μείωση του αλκοόλ. (Calina, et al., 2021, 3- 5)

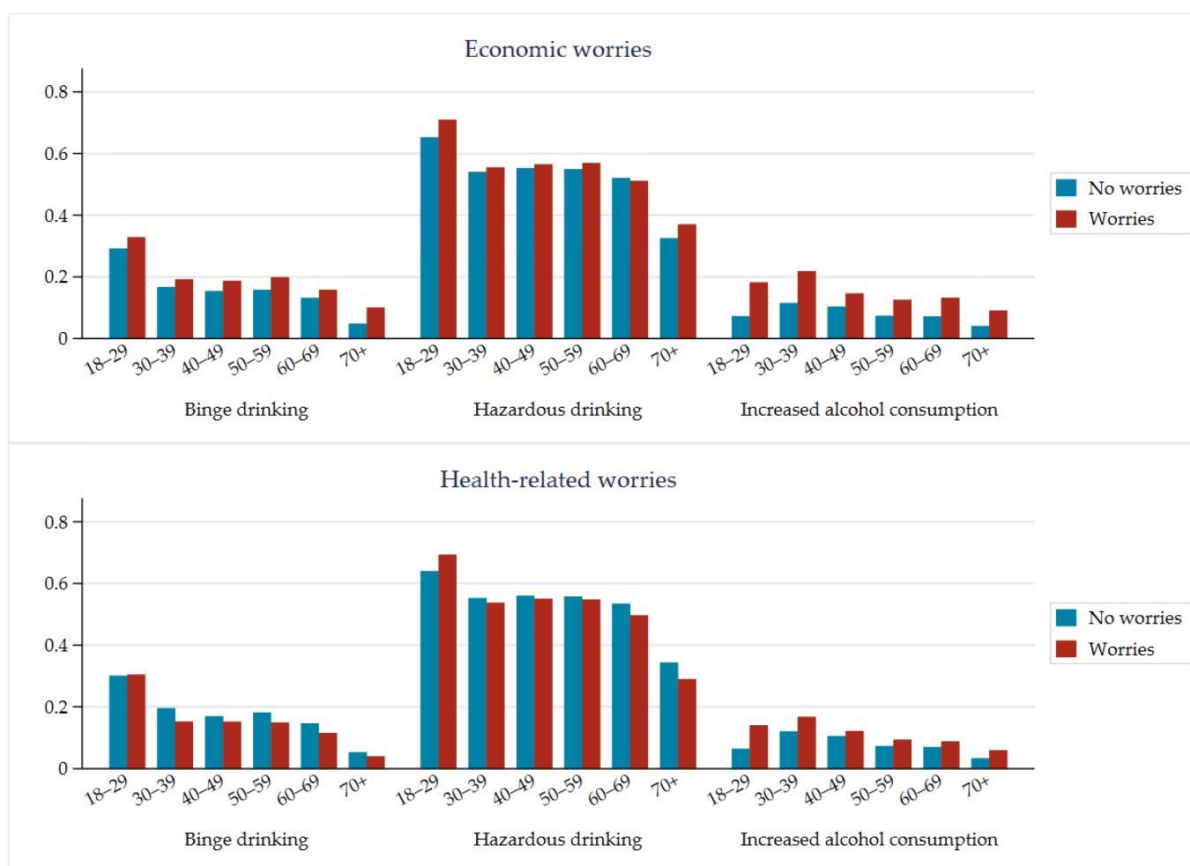
Σε χώρες της Βόρειας και Νότιας Αφρικής, της Ασίας αλλά και ορισμένες χώρες της Ευρώπης παρατηρήθηκε το φαινόμενο της μείωσης κατανάλωσης εξ αίτιας των κοινωνικών περιορισμών, των κλειστών μπαρ, καφετεριών και κοινωνικές συναθροίσεις. (Calina, et al., 2021, 3-5)

Πρέπει να υπάρξει ενσυνείδηση και να αποφευχθεί η αμετροέπεια σε αυτήν την δύσκολη για όλους περίοδο. Κατά την διάρκεια της καραντίνας τα μικρά παιδιά είναι πολύ πιθανό να δουν τους γονείς τους να πίνουν ανεξέλεγκτα και υποσυνείδητα να αναπτύξουν και αυτά με την σειρά τους τέτοια δείγματα συμπεριφοράς, εφόσον δημιουργούνται αυτά τα πρότυπα. (Calina, et al., 2021, 3-5)

Σε μελέτη που πραγματοποιήθηκε στον Καναδά ανάμεσα σε 1.054 εφήβους αποφάνθηκε ότι ενώ μειώθηκε η χρήση αλκοόλ κατά την περίοδο της πανδημίας, αλλά το 93% δήλωσε ότι κατανάλωνε αλκοόλ στο σπίτι μαζί με τους γονείς του καθώς πίστευε ότι αυτή θεωρείται μια πιο αποδεκτή συμπεριφορά. (Calina, et al., 2021, 3-5)

Στο Bergen της Νορβηγίας κατά τα μέσα Απριλίου του 2020, 81.170 κάτοικοι από τους συνολικούς 224.000 της περιοχής, επιλέχθηκαν για να λάβουν μέρος σε έρευνα με θέμα τις επιπτώσεις του COVID-19 στην προσωπική τους ζωή. Έγιναν κάποιες γενικές ερωτήσεις αρχικά, και από το σύνολο των ερωτηθέντων, συλλέχθηκαν οι απαντήσεις που αφορούσαν το αλκοόλ (δηλαδή 25.708). Από αυτό το σύνολο, το 91% δηλαδή οι 23.319 απάντησαν ότι καταναλώνουν αλκοόλ. Το 54% των γυναικών δηλαδή οι 7.804 από τις 14.452, έκαναν κατάχρηση αλκοόλ. Το 52% των ανδρών δηλαδή οι 5.888

από τους 11.256 δήλωσαν αύξηση στην κατανάλωση, και γενικότερα σημειώθηκε μεγαλύτερη κατανάλωση από ότι στις γυναίκες. Η μεγαλύτερη κατανάλωση κατά μέσο όρο υπήρξε στις ηλικιακές ομάδες 18-29 και 60-69. Στην πρώτη ηλικιακή ομάδα παρατηρήθηκε αρκετά σοβαρή αύξηση στην κατανάλωση 30%. Τα άτομα μεγαλύτερης ηλικίας είναι περισσότερο πιθανό να καταναλώνουν λιγότερο αλκοόλ από τα νεαρά ερωτηθέντα άτομα, ειδικά όταν έχουν προβλήματα υγείας. Όμως εξ αιτίας των τελευταίων, παρατηρήθηκε μείωση στην κατανάλωση από όλες τις ηλικιακές ομάδες. (Aipers, et al., 2021, 2-8)

Εικόνα 2: Οι ανησυχίες που προκάλεσε η πανδημία στην υγεία και στην οικονομία των ανθρώπων κάθε ηλικιακής ομάδας (www.google.com)

Αξιοπερίεργο αποτελεί το γεγονός ότι πολλοί λόγοι που έκαναν κάποιους να αυξήσουν την ποσότητα αλκοόλ που κατανάλωσαν, έκαναν και άλλους να μειώσουν την κατανάλωσή τους για τους ίδιους λόγους. Έτσι όπως έχει προαναφερθεί το αλκοόλ έχει

αντίκτυπο στην ψυχική υγεία του ανθρώπου, και δρα ανάλογα με αυτή. Σε μια χώρα όπως η Νορβηγία κατά την πανδημία η ανεργία τετραπλασιάστηκε. Είναι ανησυχητική η αύξηση της χρήσης αλκοόλ λόγω της ανεργίας σε μια τόσο ανεπτυγμένη χώρα. Τα άτομα γύρω στην ηλικία των 30 σημείωσαν την μεγαλύτερη αύξηση αλκοόλ. Είναι και τα άτομα που ίσως έχουν «πληγεί» περισσότερο οικονομικά λόγω της κατάστασης. Ως εκ τούτου δημιουργείται καθημερινό άγχος, πίεσης και αβεβαιότητα για το μέλλον και ως συνέπεια η χρήση αλκοόλ αυξάνεται. Όμως δεν πρέπει να παραληφθεί και η παράμετρος των κλειστών μαγαζιών, καφετεριών και μπαρ που μειώνουν ως ένα βαθμό την κατανάλωση, ιδίως στις νεαρές ηλικίες. Από την έρευνα επίσης βρέθηκε ότι πάνω από τους μισούς ερωτηθέντες δήλωσαν κατανάλωση σε επικίνδυνα πλαίσια. (Alpers, et al., 2021, 2-8)

Στην Ινδία λόγω της καραντίνας τα άτομα που έκαναν καταχρήσεις αλκοόλ στην καθημερινότητά τους δε μπορούσαν να καταναλώσουν την απαραίτητη για αυτούς δόση αλκοόλ και κατ' αυτόν τον τρόπο δημιουργήθηκαν περιστατικά εθισμού ακόμα και νοσηλεύσεις. (Saranghi, et al., 2021, 3-7)

Στην Ισπανία όπως και στις περισσότερες Ευρωπαϊκές χώρες η Μεγάλη Ύφεση (The Great Recession) όπως ονομάστηκε η οικονομική κρίση που προκλήθηκε από την πανδημία, έπαιξε σημαντικό ρόλο στην δημιουργία προβλημάτων από την κατανάλωση αλκοόλ. Όπως είναι λογικό οι πολίτες της Ισπανίας κατέτρεξαν να «βρουν σωτηρία» στο αλκοόλ σημειώνοντας αύξηση 4,6% στην περίοδο της πανδημίας. (Gonçalves, et al., 2020, 2-7)

4. Μεθοδολογία της Έρευνας

Αφού ξεκαθαρίστηκε το θέμα της έρευνας που κάνει λόγο η παρούσα εργασία, θα πρέπει γίνει και εκτενής αναφορά στα επιμέρους στοιχεία που συντάσσουν μια έρευνα εμβαθύνοντας στην φιλοσοφία, τις τεχνικές και τις μεθόδους αυτής που την απαρτίζουν.

4.1 Φιλοσοφία της Έρευνας

Μια έρευνα μπορεί να προσδιοριστεί από 2 είδη φιλοσοφιών όσον αφορά την μεθοδολογία της. Αυτές είναι ο θετικισμός και η φαινομενολογία οι οποίες χαρακτηρίζονται αντίθετες ως ρεύματα.

Ο θετικισμός περισσότερο μοιάζει με μια γενικευμένη τάση σκέψης παρά με έναν συγκεκριμένο τρόπο φιλοσοφικής διερεύνησης. Προήλθε από την Γαλλία κατά το 1820-1830 και εξαπλώθηκε και στην υπόλοιπη Ευρώπη το δεύτερο μισό του 19^{ου} αιώνα. (Geymonat, 1998, 156)

Αποτελεί την κυρίαρχη επιστημολογική προσέγγιση που βασίστηκε κατά κύριο λόγο στις επιστημολογικές και μεθοδολογικές αρχές του D. Hume (1711-1776), που όμως εξελίχθηκε με τις αντιλήψεις της ιδεαλιστικής φιλοσοφίας από τον August Kont τον ίδιο αιώνα αλλά και τους Mach, Poincare, Avenarius, Albert στις αρχές του 20^{ου}. (Λιοδάκης, 1999, 2-5)

Το ρεύμα του θετικισμού φανερώνει ότι υπάρχει μια άμεση σχέση στον κόσμο (γεγονότα, φαινόμενα, αντικείμενα) και την αντίληψη του ανθρώπου. Οι θετικιστές θεωρούν ότι καθίσταται δυνατή η περιγραφή του κόσμου για το άγνωστο και η αντίληψη αυτού. Η άποψη αυτή ονομάζεται αλλιώς και «θεωρία αντιστοιχίας της αλήθειας» γιατί τα φαινόμενα σύμφωνα με τις θεωρίες αυτές, καθορίζουν άμεσα την αντίληψη του ανθρώπου για αυτά και δημιουργείται άμεση αντιστοιχία ανάμεσα στα πράγματα και την αναπαράστασή τους. Ο ορισμός που δίνουν ο Kirk και ο Miller, βασίζεται στην υπόθεση ότι ο εξωτερικός κόσμος ορίζει την σωστή «οπτική γωνία» ανεξάρτητα από την διαδικασία ή τις συνθήκες προβολής. Ο στόχος της έρευνας σύμφωνα με έναν θετικιστή είναι να παράγει αντικειμενική γνώση, χωρίς προσωπική εμπλοκή και ανάμιξη. (Willig, 2013, 40-254)

Οι θετικιστές δεν αναζητούν τα θεμέλια της επιστήμης στη φιλοσοφία αλλά να εδραιώσουν την τελευταία πάνω στην επιστήμη. Η εμπιστοσύνη στην επιστήμη και η αμφισβήτηση της μεταφυσικής είναι ένα κοινό πόρισμα για όλους τους υποστηρικτές αυτού του ρεύματος. (Geymonat, 1998, 156)

Εκτός από την απόρριψη του καθετί μεταφυσικού, ένα επιπλέον ζήτημα που απασχόλησε τους θετικιστές ήταν το κριτήριο της επιστημονικότητας. Σύμφωνα με αυτούς, μια πρόταση μπορεί να θεωρηθεί επιστημονική μόνο όταν αποδεικνύεται και επαληθεύεται. Οι προτάσεις που δεν έχουν ελεγχθεί θεωρούνται ότι στερούνται νοήματος και δεν ενδιαφέρουν την επιστήμη. (Λιοδάκης, 1999, 2-5)

Ακόμη ένα χαρακτηριστικό που διέπει τον θετικισμό σχετίζεται με την επιστημονική θεωρία και τον ερευνητή. Πιο συγκεκριμένα, η

γνώμη του τελευταίου, είναι ανεξάρτητα και δεν συμβάλλουν στα αποτελέσματα της έρευνας όπως επίσης και αυτά είναι από μόνα τους αυτούσια, χωρίς να εξαρτώνται από κάποιο κοινωνικό καθορισμό. Για τους θετικιστές, το υποκείμενο είναι αμερόληπτο και παθητικό. (Λιοδάκης, 1999, 2-5)

Το ρεύμα αυτό είναι τόσο απόλυτο σε σημείο που δεν αποδέχεται την ύπαρξη αντιθέσεων. Αμφισβητούνται και στο τέλος απορρίπτονται αφού πρώτα επαληφθούν αφού για εκείνους αυτό που δεν είναι αποδεκτό είναι και λάθος. (Λιοδάκης, 1999, 2-5)

Απορρίπτοντας λοιπόν οτιδήποτε ξένο και μη γνώριμο, ο θετικισμός αντιτίθεται και με τις διάφορες θρησκείες. Οι υποστηρικτές του ρεύματος αν και δεν ασπάζονται τον υλισμό, ερχόνται σε διαρκείς συγκρούσεις με τους οπαδούς διαφόρων δογμάτων. (Geymonat, 1998, 152-156)

Το ίδιο το ρεύμα λόγω των τάσεων διαφοροποίησης πέρασε κρίση κατά την μεταπολεμική περίοδο. Η κρίση αυτή δημιουργήθηκε εξ αιτίας των κοινωνικών αναγκών και κατ'επέκταση στην επιστημολογία του θετικισμού. (Λιοδάκης, 1999, 2-5)

Μετά τον θετικισμό εμφανίστηκε ο νέο-θετικισμός. Τα δύο παρεμφερή ρεύματα είχαν αρκετές ομοιότητες όπως τον σεβασμό τους προς την επιστήμη και την ουδετερότητα αυτής όπως επίσης και το γεγονός ότι ήταν και τα δύο υποστηρικτές της λαϊκής κουλτούρας, της έλλογης σκέψης και εξέλιξης. (Geymonat, 1998, 152-156)

Ανακεφαλαιώνοντας, όλα τα ρεύματα του θετικισμού είχαν ως γνωρίσματα τα εξής: πίστη στην επιστήμη και αμφισβήτηση του μεταφυσικού, αισιοδοξία για την εξέλιξη του ανθρώπου,

αγνωστικιστικές ή υλιστικές απόψεις, εγκόσμιο χαρακτήρα. (Geymonat, 1998, 152-156)

Η φαινομενολογία αποτελεί ένα φιλοσοφικό ρεύμα το οποίο προσφέρει στους ερευνητές την κατευθυντήρια γραμμή κατανόησης των διαφόρων φαινομένων στο επίπεδο της υποκειμενικής πραγματικότητας (Qutoshi, 2018, 215-220). Επιπλέον επιζητά την αποκάλυψη των φαινομένων μέσα από την ζωή και τις προσωπικές εμπειρίες των ανθρώπων. (Cibangu, Herworth, 2015, 148-149)

Για την καλύτερη κατανόηση της φαινομενολογίας, ο Καρτεσιανισμός αποτελεί κοινό σημείο πορείας αφού όπως υποστήριξε, η γνώση πρέπει να λαμβάνεται μέσα από τον δρόμο της αμφισβήτησης, καθιστώντας τον άνθρωπο το κέντρο της πραγματικότητας. (Cibangu, Herworth, 2015, 148-149)

Το συγκεκριμένο φιλοσοφικό ρεύμα πρωτοεμφανίστηκε στην εποχή των μεγάλων αρχαίων φιλοσόφων, Πλάτωνα, Σωκράτη, Αριστοτέλη. Κατά την πρώτη δεκαετία του 20^{ου} αιώνα, ο Γερμανός φιλόσοφος Edmond Husserl, ήταν ο «εφευρέτης» της φαινομενολογίας, μελετώντας τις εμπειρίες των ανθρώπων με σκοπό την κατανόησή τους. (Qutoshi, 2018, 215-220)

Το ρεύμα αυτό ουσιαστικά αποσκοπεί στην εκπαίδευση της οπτικής γωνίας του ανθρώπου για το πώς βλέπει τον κόσμο, τον προσδιορισμό της στάσης του καθώς και την μελέτη των γεγονότων και των εμπειριών σε ένα βαθύτερο επίπεδο. (Qutoshi, 2018, 215-220)

Ακόμη ένας στόχος της φαινομενολογίας αποτελεί η μελέτη ενός φαινομένου με απώτερο σκοπό την εξερεύνηση του περίπλοκου

κόσμου των εμπειριών που βιώνουν οι άνθρωποι σε καθημερινή βάση. Ως εκ τούτου, βοηθά τον μέσο άνθρωπο να αντιληφθεί ένα γεγονός ή ένα φαινόμενο σε βαθύτερο επίπεδο, αλλά και να προσδιορίσει την φύση του, προκαλώντας εσωτερικές αλλαγές. Εκτός από το υποκείμενο, και ο ερευνητής επηρεάζεται από την κατάσταση αυτή και μπορεί να παρουσιαστεί πιο στοχαστικός και προσεκτικός για την κατανόηση των κοινωνικών ζητημάτων. (Qutoshi, 2018, 215-220)

Η αποτελεσματικότητα των φαινομενολογικών προσεγγίσεων δεν είναι στην εξήγηση, αλλά στην περιγραφή των υποκειμενικών πραγματικοτήτων, στα πιστεύω, στις ιδέες, τις πράξεις και την σοφία του κάθε ανθρώπου (Qutoshi, 2018, 215-220). Μέσα από την μελέτη προσπαθεί να περιγράψει με λεπτομέρεια την σύσταση και την δομή του υποσυνείδητου του υποκειμένου και να αντιληφθεί την ποικιλομορφία των εμπειριών του. (Willig, 2013, 40-254)

Ένας ερευνητής, είναι ικανός να ενστερνιστεί συζητήσεις, παρατηρήσεις, συνεντεύξεις και να τις αξιοποιήσει σαν δεδομένα σε μια φαινομενολογική μέθοδο έρευνας. Επομένως το ρεύμα αυτό εκτός από φιλοσοφικές στάσεις διακατέχει και μεθοδολογικές. (Qutoshi, 2018, 215-220)

Στις μελέτες αυτές, τα δεδομένα προέρχονται από την λεπτομερή περιγραφή του φαινομένου. Μέσα από συζητήσεις, ανασκοπήσεις και μελλοντικές συστάσεις πάνω σε αυτά, παρουσιάζονται πιο παραστατικά στον αναγνώστη, δίνοντάς του μια «καλύτερη εικόνα» για την έρευνα. (Qutoshi, 2018, 215-220)

Εν κατακλείδι, το αντικείμενο της φαινομενολογίας αφορά τον κόσμο μέσα από την οπτική του ανθρώπου, πως ο ίδιος τον αντιλαμβάνεται μέσα από τις εμπειρίες και τα βιώματά του, και όχι

από γενικευμένες απόψεις. Όπως αναφέρει και το όνομά της, εκείνη (η φαινομενολογία), αποτελείται από τα «φαινόμενα», τα οποία δημιουργούνται στο υποσυνείδητο του ανθρώπου, ερχόμενος πιο κοντά στον έξω κόσμο. (Willig, 2013, 40-254)

Συνεπώς, τα δύο αυτά φιλοσοφικά ρεύματα, αποτελούν αντικείμενο έμπνευσης πολλών ερευνών. Η παρούσα όμως αυτή έρευνα, θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι αντλεί τον χαρακτήρα της από το ρεύμα της φαινομενολογίας, σύμφωνα με όσα έχουν ειπωθεί ως τώρα. Εξετάζει φαινόμενα, και προσωπικές εμπειρίες των ανθρώπων καθώς και τα ψυχικά τους αισθήματα γύρω από την πολύ δύσκολη εποχή που διανύουν, χωρίς να απορρίπτει ή να αμφισβητεί τα δεδομένα της έρευνας.

4.2 Τεχνική της Έρευνας

Ένας ερευνητής οφείλει να είναι αντικειμενικός και αμερόληπτος κατά την διεξαγωγή μιας έρευνας. Πρέπει να βρει το κατάλληλο περιβάλλον, τα κατάλληλα υποκείμενα στην κατάλληλη χρονική στιγμή, για να έχει μια επιτυχημένη έρευνα. Πριν από αυτά όμως, είναι αναγκαίο να προσδιορίσει την τεχνική της έρευνας που θα ακολουθήσει ανάλογα με το αντικείμενο που μελετά. Οι τεχνικές της έρευνας που χρησιμοποιούνται είναι:

Πείραμα

Τα υποκείμενα που συμμετέχουν σε μια έρευνα με πείραμα, τους ζητείται να ολοκληρώσουν διάφορα τεστ δεξιοτήτων με σκοπό την μελέτη της συμπεριφοράς τους πριν, κατά την διάρκεια αλλά και μετά την περάτωση των τεστ. Οι ερευνητές, μπορούν επίσης να

χωρίσουν σε 2 ομάδες τα υποκείμενα και με ορισμένες τροποποιήσεις κατά την διάρκεια του πειράματος να παρατηρήσουν τις διάφορες μεταβολές που μπορεί να παρουσιαστούν. (www.alzheimer-europe.org 2/9/2021)

Έρευνα

Αυτή η τεχνική αφορά την γενικότερη συλλογή πληροφοριών από μεγάλο αριθμό ανθρώπων, με διάφορους τρόπους όπως με ερωτηματολόγιο, με συνεντεύξεις, και ερωτήσεις μέσω τηλεφώνου. Ένας ακόμη τύπος είναι η έρευνα πριν από κάποιο γεγονός αλλά και μετά από αυτό, συγκρίνοντας τις 2 εκφάνσεις. (www.alzheimer-europe.org 2/9/2021)

Ερωτηματολόγιο

Τα ερωτηματολόγια αποτελούν μια δειγματοληπτική διαδικασία, καθώς αφορά ένα συγκεκριμένο πλήθος υποκειμένων, στους οποίους δίνεται η δυνατότητα να απαντήσουν σε ερωτήσεις χωρίς ο ερευνητής να παρεμβεί δίνοντας στο υποκείμενο μεγαλύτερη ελευθερία σκέψης. Οι συμμετέχοντες οφείλουν να το συμπληρώσουν με ειλικρίνεια για να μην διαστρεβλώσουν το αποτέλεσμα της έρευνας. (www.alzheimer-europe.org 2/9/2021)

Αποτελούνται κυρίως από ερωτήσεις κλειστού τύπου (ναι-όχι), πολλαπλών επιλογών, και ερωτήσεις με κλίμακες αλλά και ανοιχτού τύπου. Αφορά ένα συγκεκριμένο σύνολο όπως προαναφέρθηκε, καθώς η ανταπόκριση σε μια τέτοιου είδους έρευνα είναι πιο μικρή όπως θα παρουσιαστούν παρακάτω και οι λόγοι. Υπάρχουν πολλοί τρόποι για να συμμετέχει κάποιος σε μια έρευνα με ερωτηματολόγιο: με ηλεκτρονικό μήνυμα, σε ιστότοπους στο

ίντερνετ ακόμα και με προσωπική επαφή. (www.alzheimer-europe.org 2/9/2021)

Συνέντευξη

Αυτή η τεχνική είναι σαφώς πιο άμεση αφού εξελίσσεται με τον ερευνητή να είναι πρόσωπο με πρόσωπο με το υποκείμενο, αλλά υπάρχουν και περιπτώσεις που συμβαίνει μέσω τηλεφώνου ή μέσω κάποιου προγράμματος υπολογιστή με βιντεοκλήση σε πραγματικό χρόνο. Συνήθως αυτή η διαδικασία λαμβάνει χώρα στην προσωπική κατοικία του υποκειμένου ώστε να νιώθει πιο άνετα ή και σε κάποιο ουδέτερο χώρο ώστε να μπορεί ο συμμετέχων να εκφράζεται ελεύθερα. (www.alzheimer-europe.org 2/9/2021)

Ο ερευνητής μπορεί να αφήσει τον υποψήφιο να μιλήσει για κάποιο θέμα ελεύθερα είτε να του κάνει ερωτήσεις πάνω στο θέμα. Κατά τη διάρκεια της συνέντευξης ο ίδιος ο ερευνητής εκτός από τις σημειώσεις που μπορεί να κρατά με τις απαντήσεις που του δίνονται, μπορεί να μαγνητοσκοπήσει την συνέντευξη για μεγαλύτερη ακρίβεια, έπειτα από συνεννόηση με τον συμμετέχων. (www.alzheimer-europe.org 2/9/2021)

Μελέτη περίπτωσης

Αποτελεί μια ειδική τεχνική έρευνας, αφού πρόκειται για μεμονομένες περιπτώσεις μελέτης. Οι τεχνικές που ακολουθούνται σε αυτή την περίπτωση είναι διάφορες αλλά οι κυριότερες είναι η παρατήρηση και η συνέντευξη. Οι έρευνες αυτές συντάσσονται για

την μελέτη ορισμένων φαινομένων σε ειδικές περιπτώσεις όπως στις κλινικές μελέτες. (www.alzheimer-europe.org 2/9/2021)

Συμμετέχων και μη – συμμετέχων παρατήρηση

Η πρώτη τεχνική αφορά την συμμετοχή του ερευνητή στο σύνολο των ανθρώπων το οποίο θέλει να μελετήσει, κερδίζοντας την εμπιστοσύνη χωρίς να δημιουργεί προσωπικές σχέσεις μεταξύ τους. Η έρευνα συνήθως αφορά τις καταστάσεις των ανθρώπων, τις μεταξύ τους σχέσεις και τον ρόλο που έχουν. Ο ερευνητής οφείλει να είναι κοντά στους υποψηφίους και να δέχεται τα σχόλιά τους παραμένοντας παρ'όλα αυτά αντικειμενικός. (www.alzheimer-europe.org 2/9/2021)

Η δεύτερη τεχνική αφορά την μελέτη όπου ο ερευνητής είναι εκτός του συνόλου που μελετά. Ο ίδιος αποφασίζει από πριν τι είδους συμπεριφορά θέλει να μελετήσει και στη συνέχεια διεξάγει την έρευνα και αναφέρει σε ποιες περιπτώσεις την «συνάντησε». (www.alzheimer-europe.org 2/9/2021)

Μελέτες χρησιμοποιώντας την μέθοδο Delphi

Η μέθοδος αυτή αναπτύχθηκε στην Αμερική γύρω στο 1950 με 1960 και θεωρείται πολύ χρήσιμη σε καίρια και αμφιλεγόμενα ζητήματα με σκοπό την κατανόηση των άποψη των ανθρώπων πάνω σε αυτά. Ουσιαστικά, θέτει τους συμμετέχοντες ως κριτές της έρευνας. Πιο συγκεκριμένα, οι υποψήφιοι ή αλλιώς «πανελίστες» εντοπίζουν τα σημαντικά ζητήματα και τα πράγματα που τους αφορούν, έπειτα

απαντούν σε ένα ερωτηματολόγιο και επανεξετάζουν τις απαντήσεις που έδωσαν. (www.alzheimer-europe.org 2/9/2021)

4.3 Μέθοδοι της Έρευνας

Στις προηγούμενες ενότητες, έγινε μια επιμέρους διάκριση της μεθόδου της έρευνας με σκοπό την καλύτερη κατανόηση του αναγνώστη ως προς το ποιόν αυτής. Εκτός όμως από το φιλοσοφικό ρεύμα που επηρεάζεται καθώς και ποια είναι η τεχνική με την οποία αναπτύσσεται, θα πρέπει να γίνει λόγος και για την μέθοδο που ακολουθεί. Πιο συγκεκριμένα οι μέθοδοι σύνταξης μιας έρευνας είναι η ποιοτική και η ποσοτική.

Ποιοτική έρευνα θεωρείται κάθε τύπος έρευνας της οποίας τα ευρήματα δεν έχουν συλλεχθεί με στατιστικές διαδικασίες ή άλλα μέσα ποσοτικοποίησης. Συνήθως οι έρευνες αυτές αναφέρονται στην προσωπική ζωή των ανθρώπων, στα συναισθήματά τους, στις συμπεριφορές τους, στις εμπειρίες τους, καθώς και σε κοινωνικά ζητήματα και πολιτιστικά φαινόμενα. Κάποια από τα δεδομένα αυτά όπως οι βασικές πληροφορίες των ατόμων και των αντικειμένων που μελετούνται μπορούν να ποσοτικοποιηθούν, όμως κατά κύριο λόγο η ανάλυση αυτή θεωρείται ερμηνευτική. Τα μέσα που χρησιμοποιούν οι ποιοτικοί ερευνητές για την συλλογή των ποιοτικών δεδομένων είναι οι συνεντεύξεις και οι παρατηρήσεις. (Strauss, Corbin, 1998, 25-27)

Το βασικό χαρακτηριστικό της ποιοτικής έρευνας είναι η μη χρήση αριθμητικών δεδομένων και μαθηματικών υπολογισμών. Συνήθως ενσωματώνονται ερωτήσεις ανοιχτού τύπου και πραγματοποιούνται

σε πραγματικές και πειραματικά ελεγχόμενες συνθήκες. Οι έρευνες αυτού του χαρακτήρα δίνουν έμφαση στο νόημα και όχι στη συμπεριφορά του υποκειμένου. Αυτή είναι και η άποψη του ερευνητή Willing ο οποίος υποστηρίζει ότι οι ποιοτικοί ερευνητές ενδιαφέρονται για το νόημα και τον τρόπο που οι άνθρωποι βιώνουν τα γεγονότα. Αυτή η άποψη δεν είναι όμως απόλυτη αφού υπάρχουν και ποιοτικές έρευνες οι οποίες εμβαθύνουν στην περιγραφή της συμπεριφοράς. (Ισαρη, Πουρκός, 2015, 9-43)

Μια ακόμα προσέγγιση που αφορά την ποιοτική έρευνα είναι η απόρριψη της φυσικής επιστήμης. Οι οπαδοί αυτής της έρευνας, δίνουν έμφαση στην ανάλυση του πολιτισμικού και κοινωνικο-ιστορικού πλαισίου. (Ισαρη, Πουρκός, 2015, 9-43)

Η απάντηση στην ερώτηση, για ποιο λόγο πραγματοποιείται η ποιοτική έρευνα αφορά ως ένα βαθμό τους ερευνητές και τις μεθόδους που ακολουθούνται. Αρχικά, δεν είναι λίγοι οι ερευνητές που προέρχονται από διάφορους τομείς όπως η ανθρωπολογία και είναι υποστηρικτές φιλοσοφικών ρευμάτων όπως η φαινομενολογία, οι οποίοι χρησιμοποιούν ποιοτικές μεθόδους. Επιπλέον η επιλογή αυτών των μεθόδων αποσκοπεί στην κατανόηση και την ενδελεχή ανάλυση ενός ερευνητικού προβλήματος. Αυτόσημαίνει πως μέσω των ποιοτικών μεθόδων, μπορεί κάποιος ερευνητής να ανακαλύψει διάφορα δεδομένα για ένα πρόβλημα στο οποίο προηγουμένως δεν ήταν τίποτε γνωστό. Επιπροσθέτως, χρησιμοποιούνται και για την συλλογή περίπλοκων λεπτομερειών αναφορικά με τυχόν σκέψεις και συναισθήματα τα οποία δεν μπορούν να εξηγηθούν με διαφορετικές μεθόδους ανάλυσης. (Strauss, Corbin, 1998, 25-27)

Η χρησιμότητα της ποιοτικής έρευνας είναι σπουδαία καθώς δίνει μια ξεχωριστή εμπειρία όσον αφορά την κατανόηση και την προσέγγιση των προσωπικών βιωμάτων και των περαιτέρω ζητημάτων που αφορά τους υποψηφίους για την έρευνα, η οποία γίνεται με λεπτομερή και σύνθετο τρόπο. Αυτό επιτυγχάνεται με την στενή επαφή με τους συμμετέχοντες, με την συλλογή των στοιχείων που αφορούν το ζήτημα, αναλύοντας τις συμπεριφορές τους και παρατηρώντας τις καθημερινές συνήθειες των υποκειμένων. (Ισαρη, Πουρκός, 2015, 9-43)

Η εν λόγω μέθοδος έρευνας αποτελείται από επιμέρους κομμάτια που αφορούν: τα δεδομένα τα οποία προέρχονται κυρίως όπως προαναφέρθηκε μέσω συνεντεύξεων, παρατηρήσεων (συμμετοχική και μη), αλλά και από έγγραφα, διάφορα αρχεία και μαγνητοσκοπημένες ομιλίες, αφηγήσεις, ταινίες, φωτογραφίες. Εκτός από τα παραπάνω δεδομένα, υπάρχουν και οι μέθοδοι που χρησιμοποιούνται από τους ερευνητές για την συλλογή και την οργάνωση και την ερμηνευση των δεδομένων. Αυτές κατά κύριο λόγο έχουν ως στόχο την καλύτερη ανάλυση των δεδομένων, την κατηγοριοποίηση αυτών, και την συσχέτισή τους με συγκεκριμένες ομάδες. (Strauss, Corbin, 1998, 25-27)

Οι ποιοτικοί ερευνητές αρχίζουν την έρευνά τους χωρίς κάποιο αυστηρό πρόγραμμα ερωτήσεων, αλλά έχοντας ένα προαίσθημα, το οποίο τους οδηγεί στην δημιουργία νέων ερωτήσεων σχετικά με την μελέτη. Αρκετές είναι η φορές που καταλήγουν σε τέλμα, που όμως προσπαθούν να ξεπεράσουν με την βοήθεια των υποκειμένων, ανακαλύπτοντας έτσι ποιες ερωτήσεις είναι χρήσιμες. (Kiddler, Fine, 1987, 2-4).

Συνοψίζοντας, η ποιοτική μέθοδος έχει τεράστια σημασία για την ανάλυση μιας έρευνας. Αποτελείται από ένα ακανόνιστο σύνολο ερωτήσεων, χωρίς δομημένο σχεδιασμό. Αποτελείται κυρίως από ερωτήσεις ανοικτού τύπου, και οι απαντήσεις των υποκειμένων μπορούν να είναι αρκετά διαφορετικές. Γίνονται με τον ίδιο τρόπο, την ίδια σειρά σε όλους τους συμμετέχοντες. Η ποιοτική μέθοδος ανάλυσης δεν θεωρείται ιδιαίτερα αυστηρή και τα ευρήματα αυτής υπάγονται σε ένα αρκετά μεγάλο φάσμα. (Kiddler, Fine, 1987, 2-4)

Ποσοτική μέθοδος ανάλυσης μιας έρευνας είναι εκείνη η οποία ακολουθεί πιο συντηρητικό τρόπο ανάλυσης χρησιμοποιώντας αριθμητικά δεδομένα κατά κύριο λόγο για την εύρεση συμπεράσματος. Θεωρείται πιο συντηρητική καθώς ο ερευνητής δεν αφήνει τον υποψήφιο ελεύθερο, ελέγχει το περιβάλλον γύρω του, με μοναδικό σκοπό την περάτωση της έρευνας. Ο ερευνητής δεν αναπτύσσει σχέσεις με τους συμμετέχοντες, είναι απαθής και ουδέτερος ως προς τις απαντήσεις των τελευταίων, χωρίς να στοχάζεται και να ενστερνίζεται το αποτέλεσμα. Το αντικείμενο της ανάλυσης θεωρείται απρόσωπο και αφορά μόνο τα δεδομένα της έρευνας. Τέλος στόχος της ποσοτικής μεθόδου είναι η ανάλυση των σχέσεων που έχουν οι μη ομοίες μεταβλητές που προκύπτουν από τα δεδομένα. (Ισαρη, Πουρκός, 2015, 9-43)

Η ποσοτική μέθοδος που χρησιμοποιείται από τις φυσικές επιστήμες, αποσκοπεί στην εξήγηση των φαινομένων. Κατά αυτόν τον τρόπο, η μέθοδος αυτή εντάσσεται στο μοντέλο «αιτίου – αποτελέσματος». Γι'αυτό και χαρακτηρίζεται ως εμπειρική ή εξηγητική ή νομοθετική (καθώς μέσα από αυτή τη μέθοδο θεσπίζονται νόμοι που αφορά ένα γενικότερο πλαίσιο). (Ισαρη, Πουρκός, 2015, 9-43)

Η συλλογή δεδομένων ωστόσο, γίνεται με την χρήση τυποποιημένων οργάνων, με ομοιόμορφη διαχείριση, παράγοντας με αυτό τον τρόπο δεδομένα που μπορούν να υπολογιστούν (Kiddler, Fine, 1987, 2-4).

Διαφορές μεταξύ Ποσοτικής και Ποιοτικής μεθόδου:

Ο ερευνητής που ακολουθεί ποσοτικές μεθόδους ενδιαφέρεται κυρίως για τα κοινωνικά φαινόμενα. Ο ερευνητής που ακολουθεί ποιοτικές μεθόδους ενδιαφέρεται κυρίως για την περιγραφή και κατανόηση της ανθρώπινης εμπειρίας, του βιόκοσμου, και των προσωπικών εμπειριών και βιωμάτων των υποκειμένων. (Ίσαρη, Πουρκός, 2015, 9-43)

Οι ποσοτικές μέθοδοι έχουν ως στόχο την εξήγηση ενός προβλήματος το οποίο είναι ανεξάρτητο από την φύση του υποκειμένου, σύμφωνα με τον τύπο του «αιτίου – αιτιατού» και «αιτίου – αποτελέσματος». Επιπλέον στόχος αποτελεί η αναφορά καθολικών νόμων, εφόσον οι κοινωνικές επιστήμες θεωρούνται νομοθετικές. Αντίθετα, στις ποιοτικές μεθόδους, ο στόχος είναι η ερμηνεία ενός γεγονότος στο πλαίσιο της ολότητας στην κοινωνική ζωή, σύμφωνα με τον τύπο της «ολότητας – μέρους». Εκτός αυτού, σύμφωνα με τις ποιοτικές απόψεις, οι κοινωνικές επιστήμες χαρακτηρίζονται ιδιογραφικές. (Ίσαρη, Πουρκός, 2015, 9-43)

Στις ποσοτικές μεθόδους το κύριο εργαλείο είναι η ποσοτική ανάλυση και μέτρηση και χρησιμοποιούνται τα μαθηματικά. Το κυρίαρχο μοντέλο είναι εξηγητικό και ονομάζεται υποθετικό – απαγωγικό. Οι ποσοτικές τεχνικές που ακολουθούνται είναι οι πειραματικές. Σε αντιδιαστολή στις ποιοτικές μεθόδους, το βασικό

εργαλείο είναι η πλαισιοθετιμένη κατανόηση και σύνθεση και γίνετια χρήση του λόγου, του διαλόγου και της επιχειρηματολογίας. Το κυρίαρχο μοντέλο είναι ερμηνευτικό και ονομάζεται *post factum*. Τέλος οι ποιοτικές τεχνικές που εφαρμόζονται είναι οι επικοινωνιακές, οι αφηγηματικές και οι διαλογικές. (Ισαρη, Πουρκός, 2015, 9-43)

Σύμφωνα λοιπόν με τις παραπάνω διαφορές, οι ποσοτικές έρευνες, απαντούν στην ερώτηση «γιατί» ενώ οι ποιοτικές στο «πώς». (Ισαρη, Πουρκός, 2015, 9-43)

Αναφορικά με την ποσοτική εργασία, όταν εξισώνεται με την έρευνα, έχει περιορισμένη τμηματική εμβάθυνση, σε αντίθεση με την ποιοτική η οποία χαρακτηρίζεται ολιστική. (Kiddler, Fine, 1987, 2-4)

Η παρούσα έρευνα, λαμβάνει στοιχεία και από τις δύο μεθόδους, καθώς όπως θα γίνει γνωστό παρακάτω, ενδιαφέρεται και για τα συναισθήματα του συμμετέχοντα, ψάχνει τους λόγους αυτών, και προσπαθεί να τα ερμηνεύσει. Επίσης συμπεριλαμβάνει και αριθμητικά δεδομένα για πιο ακριβές αποτέλεσμα. Η μέθοδος που χρησιμοποιήθηκε δεδομένης της παρούσας κατάστασης είναι το ερωτηματολόγιο, και πιο συγκεκριμένα το διαδικτυακό ερωτηματολόγιο.

Μια διαδικτυακή μελέτη όπως και κάθε άλλη μορφή της έρευνας έχει ορισμένα πλεονεκτήματα αλλά και μειονεκτήματα. Όσον αφορά τα πλεονεκτήματα, αποτελεί ένα ευρέως χρησιμοποιούμενο μέσο τα τελευταία χρόνια, η συλλογή των δεδομένων γίνεται με ταχύτατο τρόπο ανεξαρτήτως όγκου, ο σχεδιασμός του προσφέρει ευελιξία, προσφέρει ακρίβεια των δεδομένων, ανωνυμία καθώς και διευκολύνει τους συμμετέχοντες στην πρόσβασή τους. Επιπλέον, με

αυτό τον τρόπο, δίνεται η δυνατότητα εκπόνησης έρευνας σε μεγάλα δείγματα, παρέχει εξοικονόμηση χρόνου και χρημάτων, «μηδενίζει» τις αποστάσεις, και τέλος χαρακτηρίζεται περισσότερο ουδέτερο και αντικειμενικό. (Tsouvelas, 2015, 7-30)

Σαφώς υπάρχουν και τα μειονεκτήματα τα οποία είναι: ένα τέτοιου είδους ερωτηματολόγιο απευθύνεται σε άτομα τα όποια οφείλουν να έχουν ορισμένες γνώσεις γύρω από τους υπολογιστές, υπάρχει υψηλό ποσοστό μη ολοκλήρωσης του ερωτηματολογίου, κίνδυνος για ψευδείς απαντήσεις που οδηγούν σε λανθασμένο συμπέρασμα, και ίσως ορισμένα τεχνικά προβλήματα. (Tsouvelas, 2015, 7-30)

4.4 Σχεδιασμός – Δημιουργία Ερωτηματολογίου

Το παρόν ερωτηματολόγιο αφορά την συμπεριφορά κατανάλωσης αλκοόλ κατά την διάρκεια της πανδημίας COVID-19. Μέσα από τις παρακάτω ερωτήσεις, έγινε ενδεδειγμένος έλεγχος αναφορικά με τα δημογραφικά χαρακτηριστικά των υποψηφίων, την ποσότητα αλκοόλ που κατανάλωσαν, και την συμπεριφορά τους και γενικότερη στάση αυτών απέναντι στην καραντίνα και κατ'επέκταση στην πανδημία.

Συγκεκριμένα οι ερωτήσεις που τέθηκαν στους συμμετέχοντες αφορούσαν καταρχάς τα δημογραφικά τους χαρακτηριστικά: το φύλο τους, με απαντήσεις διχοτόμησης (Άντρας/Γυναίκα), την ηλικιακή ομάδα τους, με απαντήσεις πολλαπλής επιλογής (18-25, 26-35, 46-55, 56-65, 66+), το επίπεδο εκπαίδευσης τους με απαντήσεις πολλαπλής επιλογής επίσης (Απόφοιτος-η λυκείου, Πτυχιούχος, Φοιτητής, Άλλο, Δεν ξέρω/Δεν απαντώ), τον τόπο διαμονής τους, με απαντήσεις διχοτόμησης (Πόλη, Επαρχία) και τέλος την επαγγελματική τους κατάσταση με απαντήσεις πολλαπλής

επιλογής (Εργαζόμενος-η, Άνεργος-η, Φοιτητής-τρια, Δεν ξέρω/Δεν απαντώ).

Οι επόμενες ερωτήσεις αφορούν το ζητούμενο της έρευνας. Ειδικότερα: Εάν οι συμμετέχοντες καταναλώνουν αλκοολούχα ποτά, με απαντήσεις διχοτόμησης (Ναι, Όχι), εάν η κατανάλωση αλκοόλ ανεβάζει την διάθεση, με απαντήσεις σε κλίμακα 1-5 (1=καθόλου), (5=πολύ), την εβδομαδιαία συχνότητα κατανάλωσης αλκοόλ πριν την πανδημία, με πολλαπλής επιλογής απαντήσεις (Καμία, 1-2 φορές, 3-4 φορές, 5-6 φορές, 7+ φορές), το είδος του ποτού που οι συμμετέχοντες κατανάλωναν πριν την πανδημία, επιτρέποντάς τους να δηλώσουν και περισσότερες από 1 απαντήσεις, με πολλαπλής επιλογής απαντήσεις (Κρασί, Μπύρα, Ούζο/Τσίπουρο, Βότκα, Τζιν, Ουίσκι, Τεκίλα, Ρούμι, Λικέρ, Άλλο).

Επιπλέον ερωτήσεις αφορούσαν την κρίση των υποψηφίων ρωτώντας τους, εάν κατά την γνώμη τους η πανδημία επηρέασε την ποσότητα αλκοόλ που καταναλώνουν με απαντήσεις διχοτόμησης (Ναι, Όχι), και γιατί συμβαίνει αυτό επιτρέποντάς τους ακόμη μια φορά να δώσουν και πάνω από 1 απαντήσεις, με πολλαπλής επιλογής (Καραντίνα, Χρήματα, Ψυχική διάθεση, Προσωπικά προβλήματα, Μοναξιά). Στη συνέχεια οι ίδιοι απάντησαν και στις ερωτήσεις που αφορούσαν την εβδομαδιαία συχνότητα κατανάλωσης κατά την διάρκεια της πανδημίας, με απαντήσεις πολλαπλής επιλογής, (Καμία, 1-2 φορές, 3-4 φορές, 5-6 φορές, 7+ φορές), το είδος του ποτού που κατανάλωναν κατά την διάρκεια της πανδημίας με απαντήσεις πολλαπλής επιλογής (Κρασί, Μπύρα, Ούζο/Τσίπουρο, Βότκα, Τζιν, Ουίσκι, Τεκίλα, Ρούμι, Λικέρ, Άλλο). Η επόμενη ερώτηση αφορούσε τα συναισθήματα των συμμετεχόντων και πιο συγκεκριμένα τι αισθήματα τους έχει προκαλέσει η καραντίνα, δίνοντάς τους την δυνατότητα να επιλέξουν και

περισσότερες από 1 απαντήσεις, πολλαπλής επιλογής (Άγχος, Εκνευρισμό, Αγανάκτηση, Φόβο, Θλίψη, Ασφάλεια, Ηρεμία, Χαλάρωση).

Οι υποψήφιοι επίσης ερωτήθηκαν: εάν κατά την άποψή τους το αλκοόλ «βοηθάει» στην αντιμετώπιση δύσκολων καταστάσεων όπως η συγκεκριμένη περίοδος, με απαντήσεις διχοτόμησης (Ναι, Όχι), εάν η πανδημία ήταν παρούσα, αλλά τα μέτρα ήταν λιγότερο αυστηρά, εάν θα κατανάλωναν περισσότερο αλκοόλ, ξανά με απαντήσεις διχοτόμησης (Ναι, Όχι), ποιο από τα δύο ευθύνεται περισσότερο κατά την κρίση των συμμετεχόντων για την μεταβολή στην κατανάλωση αλκοόλ, με απαντήσεις διχοτόμησης (Ψυχική υγεία, Μέτρα απαγόρευσης), και τέλος ερωτήθηκαν για τον ρόλο που έχει η παρέα στην κατανάλωση αλκοόλ, και οι απαντήσεις δόθηκαν με κλίμακα 1-5 (1=Καθόλου), (5=Πολύ) και εάν δεναπαγορευόταν η συνάθροιση, εάν θα αυξανόταν η κατανάλωση σύμφωνα με την κρίση του εκάστοτε συμμετέχοντα, με απαντήσεις διχοτόμησης (Ναι, Όχι).

4.5 Διαδικασία δειγματοληψίας

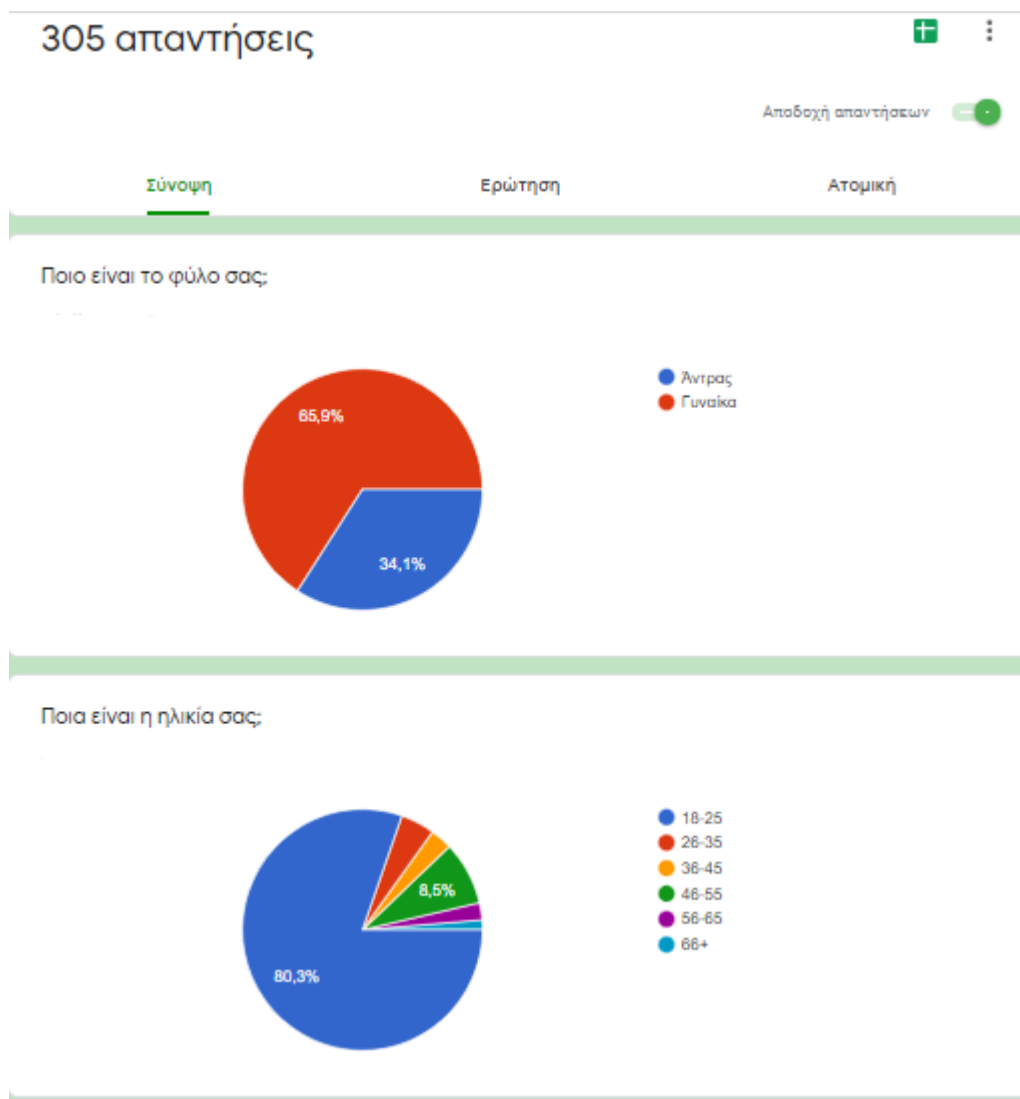
Όπως προαναφέρθηκε, η παρούσα έρευνα συντάχθηκε με την μέθοδο του ερωτηματολογίου. Εφόσον πρόκειται για διαδικτυακό ερωτηματολόγιο, η δειγματοληψία, πραγματοποιήθηκε από ηλεκτρονικά μέσα όπως e-mail, social media (Facebook, Instagram). Συνολικά συμμετείχαν 305 άτομα τα οποία επιλέχθηκαν τυχαία, η συμπλήρωση του ερωτηματολογίου έγινε ανώνυμα και δόθηκαν οι πραγματικές απαντήσεις από τον εκάστοτε υποψήφιο.

5. Αποτελέσματα μέσω στατιστικής ανάλυσης

Η συγκεκριμένη έρευνα συντάχθηκε στο πρόγραμμα Google Forms. Έλαβαν μέρος 305 συμμετέχοντες, και η έρευνα διήρκησε περίπου 1 μήνα (ξεκίνησε 2/4/21 και ολοκληρώθηκε 17/5/21). Ειδικότερα, η έρευνα έδειξε ότι:

5.1 Ανάλυση δημογραφικών στοιχείων της έρευνας

Ανάμεσα στους 305 συμμετέχοντες οι άντρες που έλαβαν μέρος ήταν 104 δηλαδή 34,1% ενώ οι γυναίκες 201 δηλαδή 65,9%. Στην ερώτηση που αφορούσε την ηλικία των συμμετεχόντων το μεγαλύτερο μέρος δηλαδή οι 245 απάντησαν ότι ανήκουν στην ηλικιακή ομάδα των 18-25 σε ποσοστό 80,3%. Αμέσως μετά, 26 απάντησαν ότι βρίσκονται στις ηλικίες 46-55 σε ποσοστό 8,5%. 14 άτομα ήταν στις ηλικίες 26-35 σε ποσοστό 4,6%. Στην ηλικιακή ομάδα 36-45 ανήκουν 9 άτομα σε ποσοστό 3%. Τέλος στην ηλικιακή ομάδα των 56-65 ανήκουν 7 άτομα σε ποσοστό 2,3%, ενώ στους 66+ μόλις 4 άτομα σε ποσοστό 1,3%.

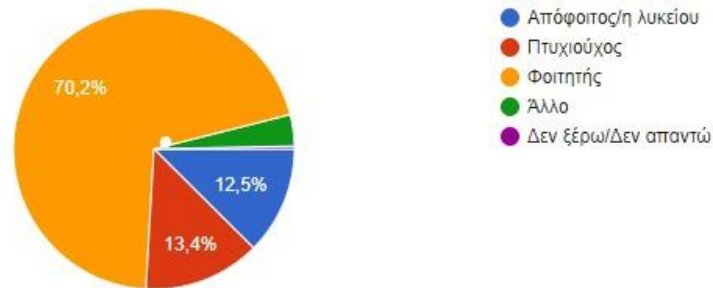

Όσον αφορά το επίπεδο εκπαίδευσης από τους 305, η πλειοψηφία δηλαδή οι 214 δήλωσαν φοιτητές σε ποσοστό 70,2%. Το 13,4% δηλαδή 41 άτομα απάντησαν ότι είναι πτυχιούχοι, ενώ το 12,5% δηλαδή 38 άτομα απάντησαν «απόφοιτοι λυκείου». Τέλος 11 άτομα, 3,6% δηλαδή έδωσαν την απάντηση «άλλο», ενώ μόλις 1 άτομο το 0,3% δηλαδή απάντησε «δεν ξέρω/δεν απαντώ». Στην ερώτηση που αφορούσε τον τόπο διαμονής, το 81% των συμμετεχόντων δηλαδή οι 247 απάντησαν «πόλη» ενώ το υπόλοιπο 19% δηλαδή οι 58 απάντησαν «επαρχία».

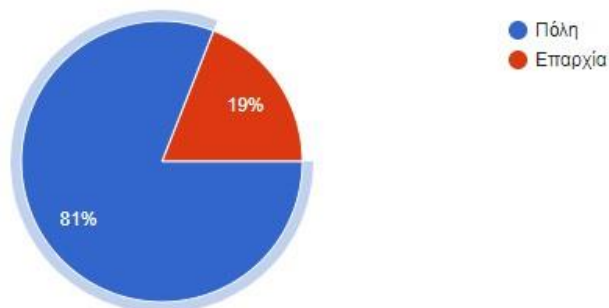

Πτυχιακή Εργασία:
Συμπεριφορά Κατανάλωσης Αλκοόλ κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19

Επίπεδο εκπαίδευσης

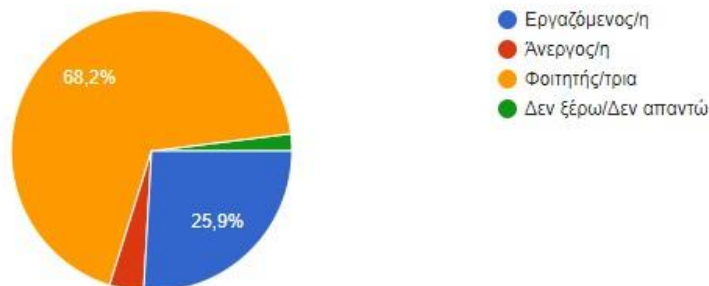

Τόπος διαμονής

Στην ερώτηση για την επαγγελματική κατάσταση το 68,2% δηλαδή οι 208 ερωτηθέντες απάντησαν ότι είναι φοιτητές, το 25,9% δηλαδή 79 άτομα πως είναι εργαζόμενοι, το 3,9%, δηλαδή 12 συμμετέχοντες ότι είναι άνεργοι και τέλος το 2% δηλαδή 6 άτομα απάντησαν «δεν ξέρω/δεν απαντώ».

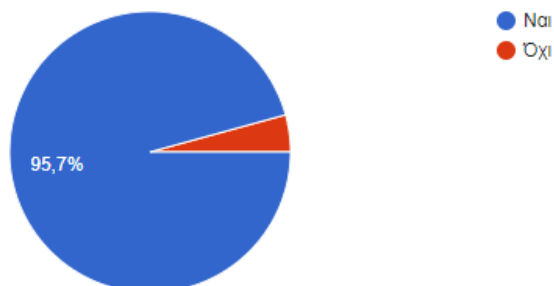
Επαγγελματική κατάσταση

5.2 Ανάλυση ευρημάτων της έρευνας

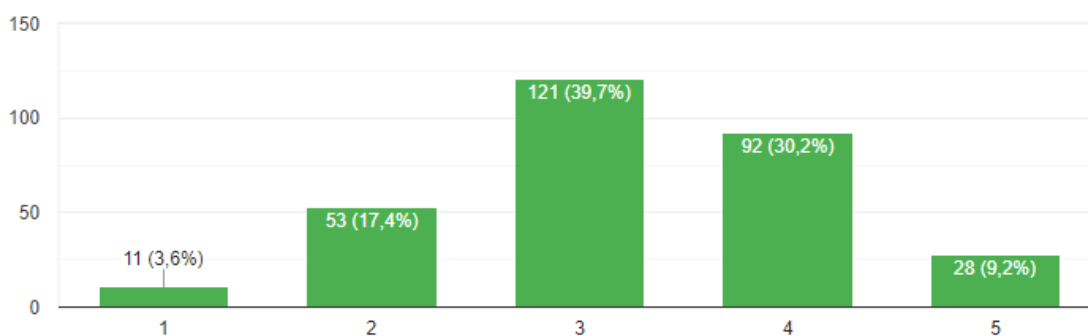
Η έρευνα που αφορά το θέμα αρχίζει με το ερώτημα εάν οι συμμετέχοντες καταναλώνουν αλκοόλ. Εάν η απάντησή τους είναι αρνητική τότε θα πρέπει να σταματήσουν την συμπλήρωση του υπόλοιπου ερωτηματολογίου. Το 95,7% που μεταφράζεται σε 292 άτομα απάντησε θετικά στην ερώτηση αυτή ενώ μόλις 13 άτομα δηλαδή 4,3% απάντησαν αρνητικά.

Καταναλώνετε αλκοολούχα ποτά;

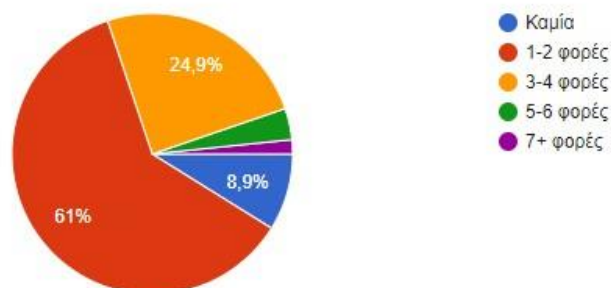
Στην ερώτηση εάν το αλκοόλ ανεβάζει την διάθεση της οποίας η απάντηση δόθηκε σε κλίμακα από το 1 (καθόλου) έως το 5 (πολύ), η πλειοψηφία που ήταν 121 άτομα ψήφισαν την μέση δηλαδή «3» σε ποσοστό 39,7%. Αμέσως μετά η απάντηση «αρκετά» «4», επιλέχθηκε από 92 άτομα με ποσοστό 30,2%. Επόμενη απάντηση ήταν η «2» που μεταφράζεται σε «λίγο» και απαντήθηκε από 53 υποψηφίους σε ποσοστό 17,4%. Η απάντηση «πολύ» δηλαδή «5» δόθηκε από 28 άτομα σε ποσοστό 9,2%. Τέλος η απάντηση «καθόλου» δηλαδή «1» δόθηκε από 11 άτομα με ποσοστό 3,6%.

Η κατανάλωση αλκοόλ ανεβάζει την διάθεση;

Αναφορικά με την ερώτηση για το πόσες φορές την εβδομάδα κατανάλωναν οι συμμετέχοντες αλκοόλ πριν την πανδημία οι ίδιοι απάντησαν: 186 άτομα, η πλειοψηφία, απάντησε «1-2 φορές» την εβδομάδα σε ποσοστό 61%. 76 άτομα σε ποσοστό 24,9% απάντησαν «3-4 φορές» την εβδομάδα. Η απάντηση καμία δόθηκε από 27 άτομα σε ποσοστό 8,9%. Αμέσως επόμενη απάντηση ήταν οι «5-6 φορές» την εβδομάδα που σημειώθηκε από 11 άτομα σε ποσοστό 3,6%. Τέλος 5 άτομα κατανάλωναν αλκοόλ «7+ φορές» την εβδομάδα με ποσοστό 1,6%.

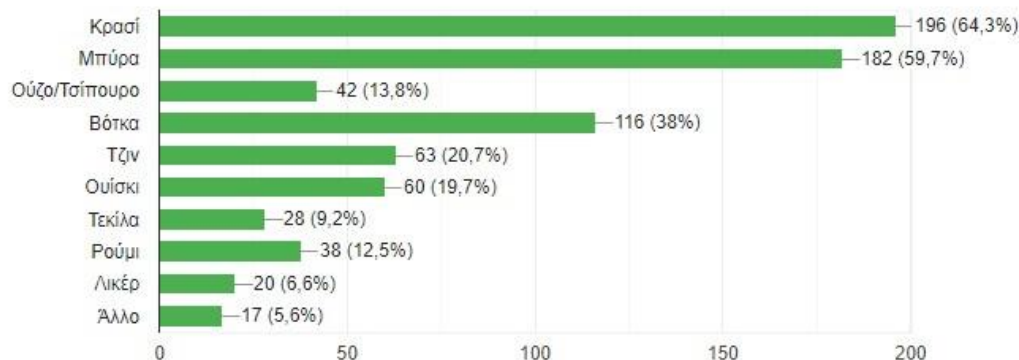
Πριν την πανδημία πόσες φορές την εβδομάδα καταναλώνετε αλκοόλ;

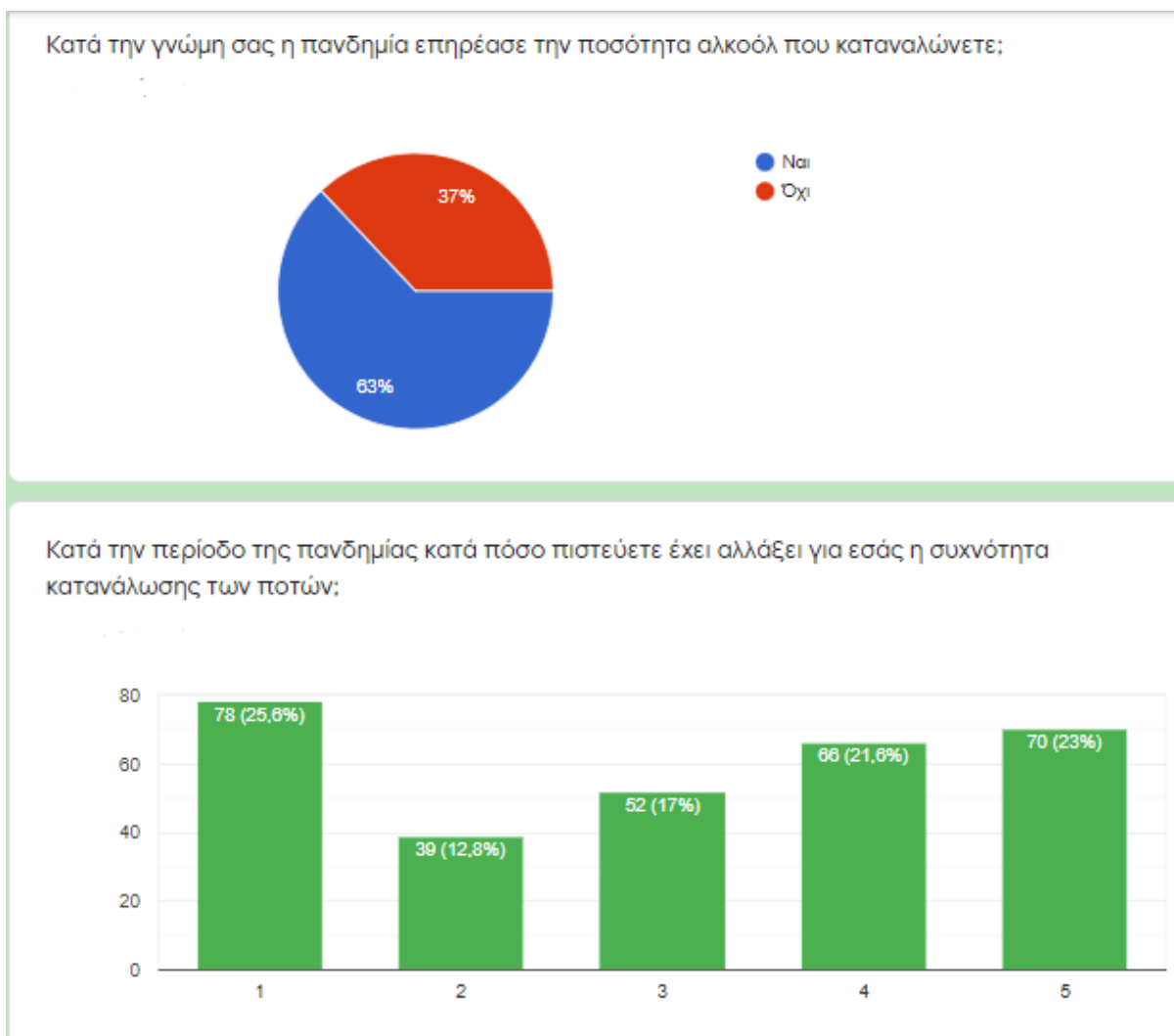
Η ερώτηση που αφορούσε το είδος του ποτού που καταναλώθηκε περισσότερο πριν την πανδημία είχε τις εξής απαντήσεις: Η πλειοψηφία των ερωτηθέντων, 196 συμμετέχοντες απάντησαν «κρασί» με ποσοστό 64,3%. Η αμέσως πλησιέστερη απάντηση ήταν η «μπύρα» σε ποσοστό 59,7% που δόθηκε από 182 άτομα. Η απάντηση «βότκα» δόθηκε από 116 άτομα με ποσοστό 38%. Το «τζιν» και η «τεκίλα» ήταν οι επόμενες απαντήσεις με το πρώτο να απαντάται από 63 άτομα με ποσοστό 20,7%, ενώ το δεύτερο από 60 άτομα με ποσοστό 19,7%. Το «ούζο/τσίπουρο» απαντήθηκε από 42 άτομα με ποσοστό 13,8%. Το «ρούμι» απαντήθηκε από 38 άτομα με ποσοστό 12,5%. Τέλος οι απαντήσεις «λικέρ» και «άλλο» ήταν κοντινές με την πρώτη να δίνεται από 20 άτομα με ποσοστό 6,6% ενώ η δεύτερη από 17 άτομα με ποσοστό 5,6%.

Πτυχιακή Εργασία:
Συμπεριφορά Κατανάλωσης Αλκοόλ κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19

Ποιο αλκοολούχο ποτό καταναλώνετε περισσότερο πριν την πανδημία; (Μπορείτε να δώσετε και περισσότερες από 1 απαντήσεις)

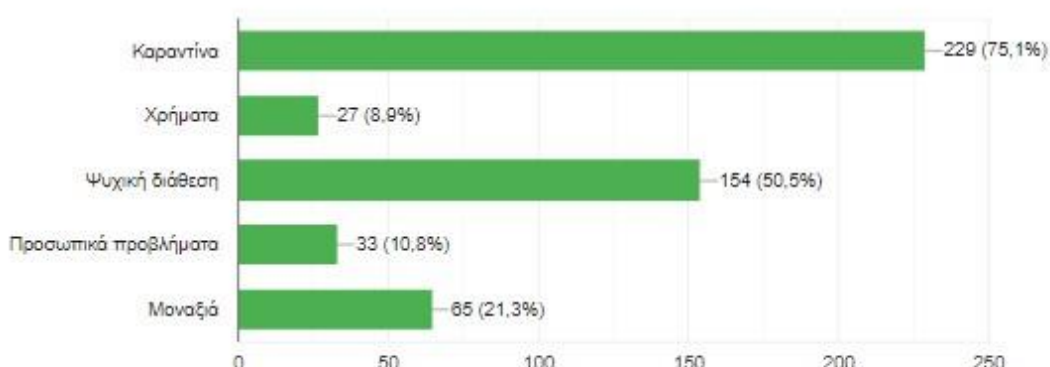
Στην ερώτηση αν η πανδημία επηρέασε την ποσότητα αλκοόλ που κατανάλωσαν οι συμμετέχοντες, οι 192 απάντησαν «ναι» με ποσοστό 63% και οι 113 «όχι» με 37%. Η συχνότητα κατανάλωσης αλκοόλ κατά την περίοδο της πανδημίας σύμφωνα με την πλειοψηφία που ήταν 78 άτομα και σε ποσοστό 25,6% δεν άλλαξε καθόλου σύμφωνα με την απάντηση που έδωσαν στην κλίμακα, «1». Κοντά στην πλειοψηφία κινήθηκαν και οι απαντήσεις «πολύ», «5» και «αρκετά», «4», με την πρώτη να δίνεται από 70 άτομα και σε ποσοστό 23% ενώ η δεύτερη από 66 άτομα και σε ποσοστό 21,6%. Η απάντηση «μέτρια» «3» δόθηκε από 52 άτομα σε ποσοστό 17% και τέλος η απάντηση «λίγο», «2» δόθηκε από 39 άτομα σε ποσοστό 12,8%.

Σύμφωνα με τους συμμετέχοντες αυτό συμβαίνει εξ' αιτίας: της «καραντίνας» σύμφωνα με την πλειοψηφία (229 άτομα) με ποσοστό 75,1. Λόγω της «ψυχικής διάθεσης» σύμφωνα με 154 άτομα με ποσοστό 50,5%. Εξ' αιτίας του αισθήματος της «μοναξιάς» όπως απάντησαν 65 άτομα με ποσοστό 21,3%. 33 άτομα έδωσαν την απάντηση «προσωπικά προβλήματα» σε ποσοστό 10,8%. Τέλος η απάντηση «χρήματα» δόθηκε από 27 υποψηφίους με ποσοστό 8,9%.

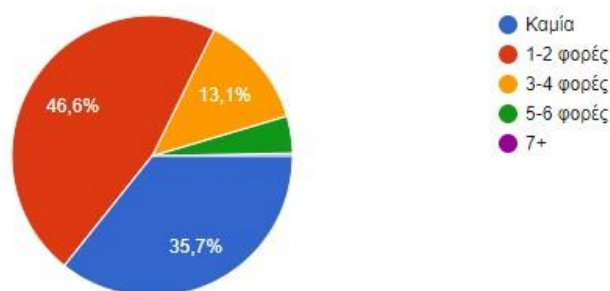
Πτυχιακή Εργασία:
Συμπεριφορά Κατανάλωσης Αλκοόλ κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19

Γιατί πιστεύετε συνέβη αυτό; (Μπορείτε να δώσετε και περισσότερες από 1 απαντήσεις)

Με βάση τις απαντήσεις τους οι υποψήφιοι κατά την διάρκεια της καραντίνας κατανάλωναν: το 46,6%, 142 άτομα «1-2 φορές» την εβδομάδα. Το 35,7%, 109 άτομα έδωσαν την απάντηση «καμία». Αμέσως επόμενη απάντηση ήταν «3-4 φορές» την εβδομάδα από 40 άτομα σε ποσοστό 13,1%. Το 4,3% δηλαδή 13 άτομα έδωσαν την απάντηση «5-6 φορές», και τέλος μόνο 1 άτομο απάντησε 7+ φορές σε ποσοστό 0,3%.

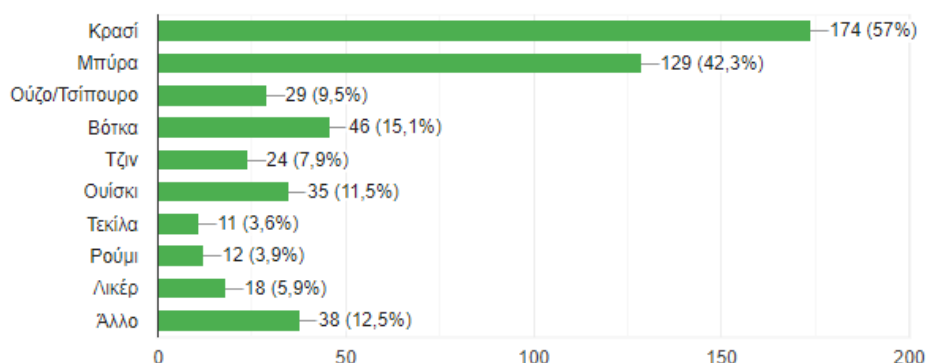
Κατά την περίοδο της πανδημίας πόσες φορές την εβδομάδα καταναλώνετε αλκοόλ;

Τα ποτά που κατανάλωσαν οι συμμετέχοντες κατά την διάρκεια της καραντίνας ήταν σε απαντήσεις παρόμοια σε σχέση με πριν την πανδημία. Πιο συγκεκριμένα: το «κρασί» ήταν η κυριότερη

απάντηση με ποσοστό 57% και απαντήθηκε από 174 άτομα. Η «μπύρα» αμέσως μετά με 42,3% δόθηκε από 129 άτομα. Η απάντηση «βότκα» σημειώθηκε από 46 άτομα σε ποσοστό 15,1%. Με 12,5% και από 38 άτομα δόθηκε η απάντηση «άλλο». Το «ουίσκι» απάντησαν 35 συμμετέχοντες με ποσοστό 11,5%. Επόμενη απάντηση ήταν το «ούζο/τσίπουρο» με 9,5% από 29 άτομα. Το «τζιν» απαντήθηκε από 24 άτομα σε ποσοστό 7,9%. Οι απαντήσεις για τα ποτά «τεκίλα» και «ρούμι» ήταν σχεδόν ίσες αφού την πρώτη απάντησαν 11 άτομα σε ποσοστό 3,6% και την δεύτερη 12 άτομα σε ποσοστό 3,9%. Τέλος το «λικέρ» δόθηκε σαν απάντηση από 18 άτομα σε ποσοστό 5,9%.

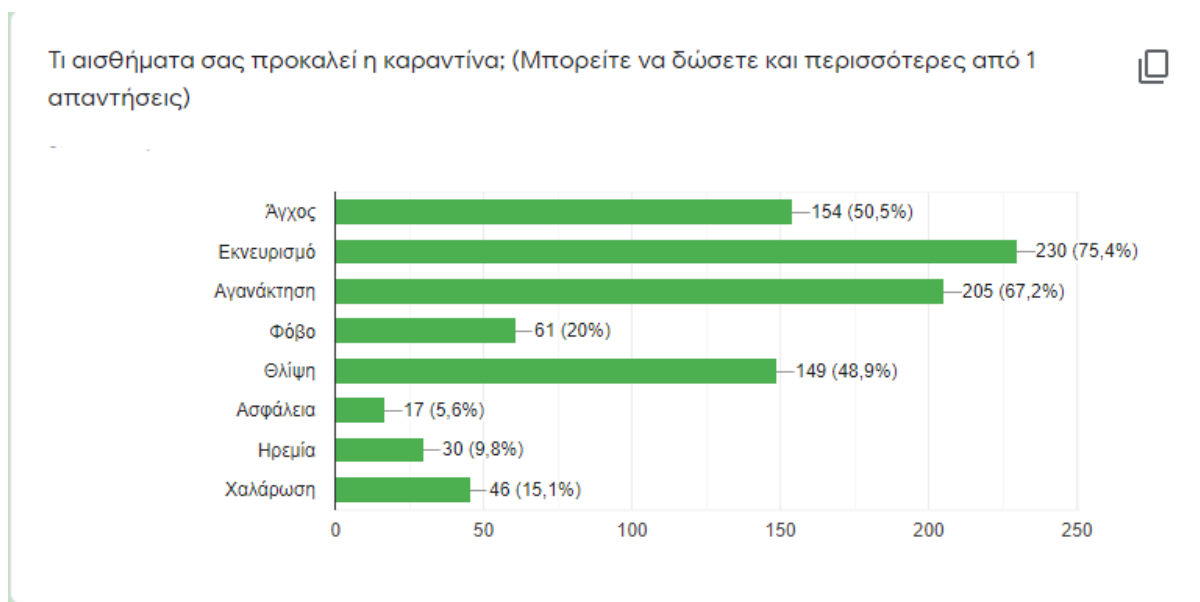
Ποιο πότο καταναλώνετε περισσότερο κατά την περίοδο της πανδημίας; (Μπορείτε να δώσετε και περισσότερες από 1 απαντήσεις)

Στην ερώτηση τι αισθήματα προκαλεί η καραντίνα στους υποψηφίους, οι ίδιοι απάντησαν: το μεγαλύτερο μέρος απάντησε «εκνευρισμό» με 230 απαντήσεις σε ποσοστό 75,4%. Αμέσως μετά ήταν η «αγανάκτηση» με 205 απαντήσεις σε ποσοστό 67,2%. Το «άγχος» δόθηκε από 154 άτομα με ποσοστό 50,5%. Το αίσθημα της «θλίψης» απαντήθηκε από 149 άτομα σε ποσοστό 48,9%. Επόμενη απάντηση ήταν αυτή του «φόβου» από 61 άτομα και ποσοστό 20%. Η «χαλάρωση» σημειώθηκε από 46 υποψηφίους με ποσοστό 15,1%.

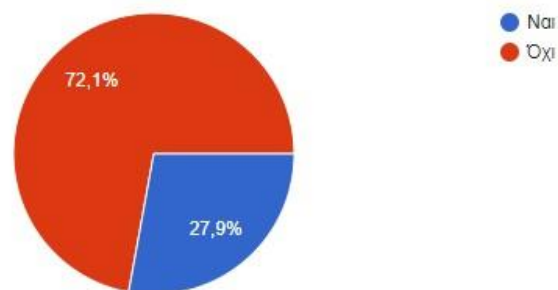
Η «ηρεμία» απαντήθηκε από 30 άτομα σε ποσοστό 9,8%. Η «ασφάλεια» τέλος δόθηκε σαν απάντηση από 17 άτομα με ποσοστό 5,6%.

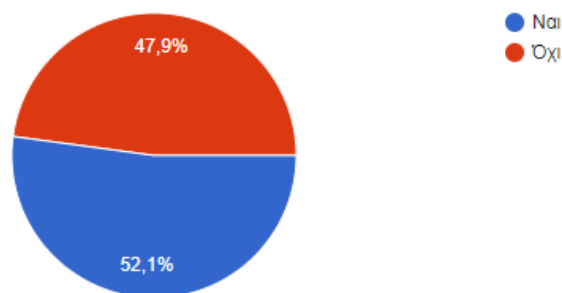
Όσον αφορά την ερώτηση εάν το αλκοόλ «βοηθάει» στην αντιμετώπιση δύσκολων καταστάσεων όπως η πανδημία οι συμμετέχοντες απάντησαν «ναι» σε ποσοστό 72,1% τα 220 άτομα και «όχι» σε ποσοστό 27,9% τα 85 άτομα. Στην ερώτηση που ανέφερε αν τα μέτρα απαγόρευσης ήταν λιγότερο αυστηρά κατά την πανδημία οι συμμετέχοντες απάντησαν σε ποσοστό 52,1% (159 άτομα) πως θα καταλάωναν περισσότερο αλκοόλ, ενώ σε ποσοστό 47,9% (146 άτομα) ότι δεν θα καταλάωναν περισσότερο.

Πτυχιική Εργασία:
Συμπεριφορά Κατανάλωσης Αλκοόλ κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19

Κατά την άποψή σας το αλκοόλ "βοηθάει" στην αντιμετώπιση δύσκολων καταστάσεων όπως στη συγκεκριμένη περίοδο;

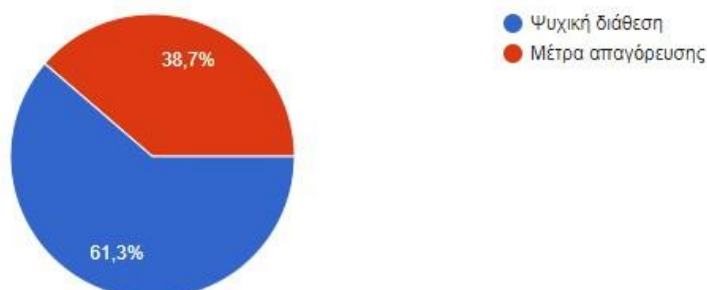
Εάν η πανδημία ήταν παρούσα, αλλά τα μέτρα ήταν λιγότερο αυστηρά, πιστεύετε θα καταναλώνατε περισσότερο αλκοόλ;

Σύμφωνα με την ερώτηση αν η «ψυχική διάθεση» ή τα «μέτρα απαγόρευσης» συνέβαλαν στην μεταβολή κατανάλωσης αλκοόλ, οι 187 είπαν την πρώτη σε ποσοστό 61,3%, ενώ 118 άτομα απάντησαν τα «μέτρα απαγόρευσης» σε ποσοστό 61,3%.

Πτυχιακή Εργασία:
Συμπεριφορά Κατανάλωσης Αλκοόλ κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19

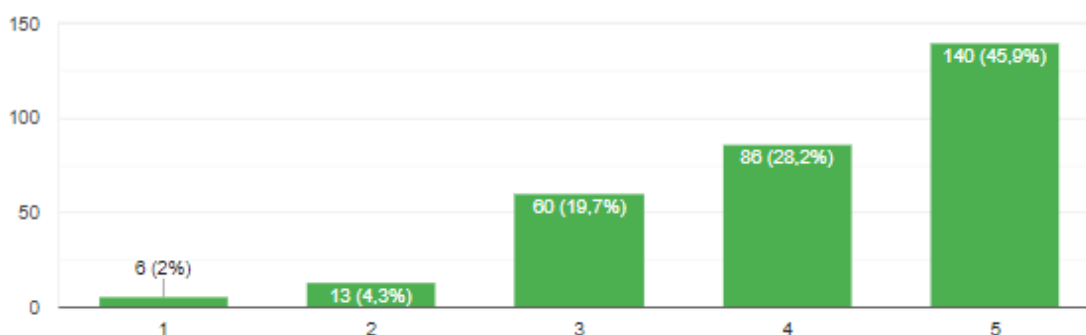
Κατά την γνώμη σας ποιο από τα δύο ευθύνεται περισσότερο για την μεταβολή στην κατανάλωση αλκοόλ;

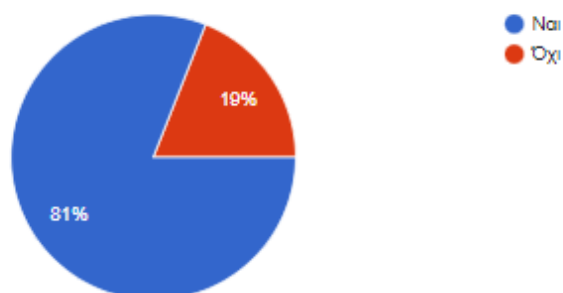
Για την ερώτηση εάν η παρέα έχει σημαντικό ρόλο στην κατανάλωση των ποτών σε κλίμακα 1-5 οι ερωτηθέντες απάντησαν: 140 συμμετέχοντες απάντησαν «πολύ» («5») σε ποσοστό 45,9%. «Αρκετό» («4»), απάντησαν 86 άτομα σε ποσοστό 28,2%. «Μέτρια» («3») έδωσαν την απάντηση 60 άτομα σε ποσοστό 19,7%. Την απάντηση «λίγο» («2») σημείωσαν 13 ερωτηθέντες σε ποσοστό 4,3% και τέλος την απάντηση «καθόλου» («1») έδωσαν 6 υποψήφιοι σε ποσοστό μόλις 2%.

Τέλος στην ερώτηση για το εάν θα αυξανόταν η κατανάλωση αν δεν απαγορευόταν η συνάθροιση το 81% (247) απάντησαν θετικά ενώ το υπόλοιπο 19% (58) έδωσε αρνητική απάντηση.

Πόσο σημαντικό ρόλο παίζει η παρέα στην κατανάλωση ποτών;

Εάν δεν απαγορεύονταν η συνάθροιση κατά την γνώμη σας θα αυξανόταν η κατανάλωση ποτών;

6. Εξαγωγή Συμπερασμάτων

Παραπάνω αναφέρθηκαν οι απαντήσεις που αφορούσαν το ερωτηματολόγιο το οποίο οι συμμετέχοντες συμπλήρωσαν με ειλικρίνεια και αντικειμενικότητα. Μετά την συλλογή των απαντήσεων, τελευταίο κομμάτι της έρευνας αποτελεί η διαμόρφωση συμπεράσματος.

6.1 Συζήτηση

Το παρόν ερωτηματολόγιο συντάχθηκε από φοιτητή, και έτσι όπως είναι λογικό η πλειοψηφία των απαντήσεων προέρχονται από άτομα ίδιας ηλικιακής ομάδας. Αυτό φαίνεται και από τα ποσοστά που προαναφέρθηκαν (18-25 σε ποσοστό 80,3% από 245 άτομα). Παρ'όλα αυτά υπήρχε πληθώρα απαντήσεων και από τις υπόλοιπες ομάδες ακόμα και από την ομάδα 66+ (4 άτομα, 1,3%). Δεδομένης της ηλικίας του φοιτητή και κατ'επέκταση των απαντήσεων, εξηγείται και το υψηλό ποσοστό των «φοιτητών» στην ερώτηση που αφορά το επίπεδο εκπαίδευσης των συμμετεχόντων με 70,2%. Αντίκτυπο στην επιλογή των συμμετεχόντων είχε και ο τόπος διαμονής του φοιτητή όπως φαίνεται και από τις απαντήσεις (81% πόλη – 19% επαρχία).

Το ποσοστό των συμμετεχόντων που καταναλώνει αλκοόλ είναι πάρα πολύ υψηλό, που σχεδόν αγγίζει το 100% (95,7%). Αυτό εξηγείται αν αναλογιστεί κανείς τον μ.ο ηλικίας που συμπλήρωσε το ερωτηματολόγιο, και τις δυσκολίες της καθημερινότητας και των προσωπικών προβλημάτων του εκάστοτε συμμετέχοντα. Στην ερώτηση σχετικά με το αν το αλκοόλ ανεβάζει τη διάθεση, η πλειοψηφία έδωσε μια μέση απάντηση (3) σε μια κλίμακα 1-5. Αυτό κυρίως συμβαίνει καθώς όπως θεωρούν και οι ερωτηθέντες, το αλκοόλ μπορεί να δράσει και θετικά καθώς και αρνητικά. Σημαντικό ρόλο σε αυτή την δράση παίζει η ψυχολογία. Οι δυσκολίες που αναφέρθηκαν λίγο παραπάνω, καθιστούν το αλκοόλ «σημαντικό φίλο» των καταναλωτών για να καταπραΰνει τον πόνο τους, γεγονός που ορισμένες φορές λειτουργεί κατασταλτικά σε συνδυασμό με τα συναισθήματα αυτά. Αντιθέτως, σε περιόδους χαράς και ενθουσιασμού δρα θετικά, «αφομοιώνοντας» το συναίσθημα του καταναλωτή.

Η κατανάλωση των ποτών πριν την πανδημία, για την πλειοψηφία κυμαινόταν 1-2 φορές την εβδομάδα σε ποσοστό 61%, και σε 3-4 φορές σε ποσοστό 24,9%, ενώ η απάντηση «καμία» στο 8,9%. Αναλογιζόμενοι το νεαρό της ηλικίας που είναι η πλειοψηφία, και έχοντας υπόψη το γεγονός ότι αυτή η συχνότητα καταναλωνόταν πριν την πανδημία, οι συχνότητες αυτές θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν ως μειωμένες. Αυτό φαίνεται και από τις απαντήσεις στην ερώτηση εάν η πανδημία επηρέασε την ποσότητα αλκοόλ που καταναλώνουν με το 63% να είναι θετικές και το 37% αρνητικές.

Κατά την περίοδο της πανδημίας η πλειοψηφία των συμμετεχόντων απάντησε πως δεν έχει αλλάξει καθόλου η συχνότητα κατανάλωσης αλκοόλ σε ποσοστό 25,6%. Η απάντηση αυτή ίσως προέρχεται από τα άτομα που δήλωσαν παραπάνω ότι δεν καταναλώναν καθόλου αλκοόλ πριν την πανδημία, είτε η πλειοψηφία που δήλωσε 1-2 φορές την εβδομάδα και παρέμεινε σε αυτά τα επίπεδα. Αξιοπερίεργο αποτελεί το γεγονός ότι μετά την απάντηση «καθόλου», ήταν οι απαντήσεις «5» (πολύ) και «4» (αρκετά) με ποσοστά 23% και 21,6% αντίστοιχα. Αυτό προφανώς συνέβη σε άτομα τα οποία δήλωσαν πριν την πανδημία μεγαλύτερη συχνότητα και εν καιρώ πανδημίας η συχνότητα αυτή μειώθηκε.

Ο λόγος αυτής της μεταβολής ήταν η «καραντίνα», όπως δήλωσαν οι περισσότεροι σε ποσοστό 75,1%. Αμέσως επόμενη απάντηση ήταν η «ψυχική διάθεση» σε ποσοστό 50,5%. Επομένως είναι γνωστό πως η πανδημία και κατά συνέπεια η καραντίνα προκαλεί ψυχικές διαταραχές στους ανθρώπους. Ο κάθε άνθρωπος το αντιμετωπίζει διαφορετικά ωστόσο. Είτε θα αυξήσει την ποσότητα και την συχνότητα κατανάλωσης αλκοολούχων ποτών για να

«ξεχάσει» τα προβλήματά του, είτε λόγω των αρνητικών συναισθημάτων που του έχει προκαλέσει θα την μειώσει.

Κατά την περίοδο της πανδημίας η πλειοψηφία έδωσε την απάντηση «1-2 φορές» σε ποσοστό 46,6%. Η συγκεκριμένη απάντηση αποτελούσε και την πλειοψηφία στην ίδια ερώτηση όμως πριν την πανδημία σε ποσοστό 61%. Αξιοσημείωτη ήταν η επόμενη πιο δημοφιλής απάντηση «καμία» με ποσοστό 35,7%, απάντηση που πριν την πανδημία κυμαινόταν στο 8,9%. Άξια λόγου ήταν και η απάντηση «3-4 φορές» που πριν την πανδημία ήταν σε ποσοστό 24,9% ενώ κατά τη διάρκεια 13,1. Τέλος ενώ πριν την πανδημία υπήρχαν 5 άτομα που δήλωσαν «7+ φορές» την εβδομάδα, μετά τα άτομα αυτά μειώθηκαν σε 1 μοναδικό με ποσοστό 0,3%.

Οι διαφορές αυτές χρήζουν περαιτέρω συζήτηση. Κατά γενική εικόνα υπάρχει μια μείωση στην κατανάλωση. Αυτό φαίνεται από την μείωση των απαντήσεων «3-4 φορές» πριν την πανδημία (24,9% σε 13,1%) κατά την διάρκεια. Οι συμμετέχοντες που πριν την πανδημία έδωσαν την συγκεκριμένη απάντηση πιθανόν να απάντησαν «1-2 φορές» κατά την διάρκεια, γιαυτό και αυτή μείωση στο ποσοστό της. Από την άλλη μεριά παρατηρείται και μείωση στο ποσοστό «1-2 φορές» πριν (61%) και κατά τη διάρκεια (46,6%). Αύτη η μείωση εξηγείται με την αύξηση του ποσοστού των απαντήσεων «καμία» εν καιρώ πανδημίας (8,9% πριν, 35,7% εν μέσω πανδημίας). Κατ'αυτόν τον τρόπο τα υποκείμενα που πιθανόν απάντησαν «1-2 φορές» πριν την πανδημία, έδωσαν την απάντηση «καμία» κατά την διάρκεια αυτής.

Η σύγχυση που έχει προκληθεί με αιτία αυτή του ιού, διαφαίνεται και στην ερώτηση περί αισθημάτων απέναντι στην καραντίνα. Όλα τα αρνητικά συναισθήματα (Εκνευρισμός, Αγανάκτηση, Άγχος,

Θλίψη, Φόβος κατά σειρά) είναι πρώτα με κυρίαρχο τον εκνευρισμό (75,4%) και έπονται τα θετικά (Χαλάρωση, Ηρεμία, Ασφάλεια) με πρωταρχικό την χαλάρωση (15,1%). Ας σημειωθεί ότι στην παρούσα ερώτηση, δόθηκε η δυνατότητα στους υποψηφίους να δώσουν και πάνω από 1 απάντηση, οπότε είναι αρκετά πιθανό να δήλωσαν πολλά από τα αρνητικά συναισθήματα ταυτόχρονα.

Η θετική και αρνητική δράση του αλκοόλ που αναφέρθηκε προηγουμένως επιβεβαιώνεται με την ερώτηση που αναφέρει εάν το αλκοόλ βοηθάει σε συγκεκριμένες περιπτώσεις όπως η συγκεκριμένη περίοδος. Τα 220 άτομα (72,1%) έδωσαν αρνητική απάντηση διακρίνοντας έτσι επίσης αρνητική ιδιότητα του αλκοόλ σε τέτοιες περιπτώσεις, ενώ το 27,9% δηλαδή 85 άτομα, αναγνώρισαν την θετική δράση του, θεωρώντας πως καταναλώνοντας το σε τέτοια περίοδο θα «καταπραΰνθει» ο πόνος ξεχνώντας τις δυσκολίες.

Οι επόμενες 2 ερωτήσεις αφορούν την καραντίνα και τους περιορισμούς που αυτή συνεπάγεται. Συγκεκριμένα στην ερώτηση αν τα μέτρα ήταν αυστηρά θα υπήρχε άυξηση στην κατανάλωση, οι συμμετέχοντες φάνηκαν διχασμένοι αφού οι απαντήσεις τους ήταν σχεδόν ταυτόσημες (ναι-52,1%, όχι 47,9%). Για την μεταβολή στην κατανάλωση αλκοόλ σύμφωνα με τους ερωτηθέντες ευθυνόταν περισσότερο η ψυχική διάθεση κατά 61,3% και λιγότερο τα μέτρα απαγόρευσης σε ποσοστό 38,7%. Οι απαντήσεις της ερώτησης αυτής είναι ένα ακόμη δείγμα που φανερώνει η επιστήμη της Ψυχολογίας σχετικά με την ανθρώπινη συμπεριφορά και πως ο ίδιος αντιμετωπίζει τις δύσκολες καταστάσεις.

Τέλος οι απαντήσεις στις ερωτήσεις σχετικά με το αν η παρέα παίζει ρόλο στην κατανάλωση ποτών και αν θα αυξανόταν η ίδια σε μια

επικείμενη χαλάρωση των μέτρων που θα επέτρεπε την συνάθροιση, αποδεικνύουν την σημαντικότητα του ανθρώπου να μην νιώθει μοναξιά, να είναι μέλος μιας παρέας και να κοινωνικοποιείται. Πιο συγκεκριμένα η συντριπτική πλειοψηφία ψήφισε την απάντηση «5» (πολύ) σε μια κλίμακα απαντήσεων 1-5 με ποσοστό 45,9% (140 άτομα) όσον αφορά τον ρόλο της παρέας. Στην ερώτηση με την συνάθροιση, το 81% απάντησε ότι θα αυξανόταν η κατανάλωση ενώ μόλις το 19% απάντησε αρνητικά.

Συμπερασματικά, η συγκεκριμένη έρευνα έδειξε κατά γενική ομολογία πως η κατανάλωση αλκοόλ μειώθηκε κατά ένα μικρό ποσοστό. Μπορεί το αποτέλεσμα της παρούσας έρευνας να μην είναι όμοιο με την έρευνα που, όπως αναφέρθηκε στην ενότητα 3, πραγματοποιήθηκε στην χώρα μας και έδειξε μια μικρή αύξηση στην κατανάλωση, όμως πρέπει να ληφθούν υπόψη πολλοί παράγοντες. Μερικοί από αυτούς είναι το γεγονός ότι στην άλλη έρευνα το δείγμα λήφθηκε από 705 ενήλικες, δηλαδή παραπάνω από διπλάσιο συγκριτικά με την παρούσα. Επίσης δεν γίνονται γνωστές ορισμένες μεταβλητές όπως, οι ηλικίες, το είδος του ερωτηματολογίου καθώς και η περίοδος που διεξήχθει.

Μέσα από την σκοπιά των απαντήσεων, μπορεί κάποιος να καταλήξει στο συμπέρασμα πως η ανάγκη του ανθρώπου να επιστρέψει στην συμμετοχή του στα κοινά, να κοινωνικοποιηθεί, και να ξαναβρεί την ταυτότητα που είχε χάσει εδώ και σχεδόν 2 χρόνια είναι ανυπέρβλητη. Λειτουργώντας σαν μια «αλυσιδωτή αντίδραση», οι απαντήσεις που δόθηκαν καθ'όλη την διάρκεια του ερωτηματολογίου, «μαρτυρούν» το αντίκτυπο που είχε ο ιός αυτός, σε όλες τις διαστάσεις και πτυχές του ανθρώπου.

6.2 Συστάσεις

Η συγκεκριμένη έρευνα διεξήχθη κάτω από ειδικές συνθήκες και σε συγκεκριμένη χρονική στιγμή. Περιείχε δεδομένα γενικού περιεχομένου χωρίς να γίνει εμβάθυνση σε κάποιο συγκεκριμένο ζητούμενο. Θα ήταν αρκετά ενδιαφέρον εάν μελετηθεί ένα πιο συγκεκριμένο μέρος ανθρώπων, όπως μια συγκεκριμένη ηλικιακή ομάδα, σε ένα ειδικό μέρος όπως η επαρχία με σκοπό να γίνει γνωστή και η επίδραση της πανδημίας σε αυτή την μειονότητα όπου οι σχέσεις εκεί δεν είναι όσο απρόσωπες είναι στην πόλη. Τέλος μπορεί να γίνουν ενδεχόμενες συγκρίσεις με τις ίδιες ηλικίες άλλων ευρωπαϊκών χωρών, σύγκριση αλκοολούχων ποτών προτίμησης ανά την χώρα καθώς και σύγκριση δείγματος γονέων και μη.

6.3 Περιορισμοί της έρευνας

Όπως κάθε έρευνα έχει περιορισμούς είτε πρακτικούς είτε θεωρητικούς, έτσι και η συγκεκριμένη είχε ορισμένους. Κατάπρωτον, ενώ μελετάται σε καιρό πανδημίας και το αντικείμενο της έρευνας είναι η πανδημία, η ίδια αποτελεί και αρνητικό παράγοντα. Ο λόγος είναι ότι καθιστά το παρόν ερωτηματολόγιο ηλεκτρονικό που αυτό με την σειρά του οδηγεί σε επιπλέον περιορισμούς. Παραπάνω αναφέρθηκαν τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα ενός ερωτηματολογίου. Ανάμεσα στα μειονεκτήματα, ειπώθηκε και το θέμα των γνώσεων περί υπολογιστές, που είναι κατ'επέκταση και ένας περιορισμός. Οι άνθρωποι που δεν γνωρίζουν πολλά γύρω από το κομμάτι των υπολογιστών (που συνήθως είναι μεγαλύτερης ηλικίας), δεν θα είναι ικανοί να λάβουν μέρος και να συμπληρώσουν το παρόν ερωτηματολόγιο. Αυτό αυτομάτως έχει ως συνέπεια την

μείωση του δείγματος, και τον προσδωκόμενο περιορισμό απέναντι στις μεγαλύτερες ηλικιακές ομάδες.

Bibliography

Anne Koopmann, E. G. F. K. a. T. H., 2020. Did the General Population in Germany Drink More Alcohol during the COVID-19 Pandemic. p. 1.

Anon., 2009. *Alzheimer Europe*. [Online]

Available at: <https://www.alzheimer-europe.org/Research/Understanding-dementia-research/Types-of-research/Research-methods>

Anselm Strauss, J. M. C., 1998. Basics of Qualitative Research. *Techniques and Procedures for Developing Grounded Theory*, pp. 25-27.

Ashish Sarangi, N. E., 2021. The Worsening Outcomes of the COVID-19 Lockdowns on Patients with a history of alcoholism. pp. 3-7.

Daniela Calina, T. H. I. M. M. M., 2021. COVID-19 pandemic and alcohol consumption: Impacts and Intercorrections. pp. 3-5.

Geymonat, L., 1998. Positivism. pp. 152-156.

Jan Chodkiewicz, M. T. J. M. N. N. P. B., 2020. Alcohol Consumption Reported during the COVID-19 Pandemic: The Initial Stage. pp. 1-9.

Louise H. Kiddler, M. F., 1987. Qualitative & Quantitative Methods: When Stories Converge. pp. 2-4.

Michael S. Pollard, P., Joan S. Tucker, P. & Harold D. Green Jr, P., 2020. Changes in Adult Alcohol Use and Consequences During the COVID-19 Pandemic in the US. pp. 1-3.

Priscila Dib Gonçalves, H. F. M. R. A. d. A. J. M. C.-M. a. A. M., 2020. Alcohol Use and COVID-19: Can we Predict the Impact of the Pandemic on Alcohol Use Based on previous Crisis in the 21st Century? A brief review. pp. 2-7.

Qutoshi, S. B., 2018. Phenomenology: A Philosophy and Method of Inquiry. *Journal of Education and Educational Development*, pp. 215-220.

SARAH CALLINAN, Y. M.-P. C. J. C. W. M. L. S. K. A.-M. L. R. R. & E. K., 2021. Purchasing, consumption, demographic and socioeconomic variables associated with shifts in alcohol consumption during the COVID-19. pp. 2-6.

Silvia Eiken Alpers, J. C. S. S. M. S. P. Å. K. R. L.-H. L. L. T. F., 2021. Alcohol Consumption during a Pandemic Lockdown Period and Changes in Alcohol Consumption Related to Worried and Pandemic Measures. pp. 2-8.

Sylvain K. Cibangu, M. H., 2015. The uses of phenomenology and phenomenography: A critical review. *Library & Information Science Research*, pp. 148-149.

Tsouvelas, G., 2015. Μεθοδολογία έρευνας και διαδικτυακά ερωτηματολόγια: Προκλήσεις και Απειλές. *Research Gate*, pp. 7-30.

Willig, C., 2013. *Introducin Qualitative Research in Psychology*. pp. 40-254.

Πτυχιακή Εργασία:
Συμπεριφορά Κατανάλωσης Αλκοόλ κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19

Λιοδάκης, Γ., 1999. Θετικισμός και διαλεκτικός υλισμός στη μεθοδολογία των κοινωνικών επιστημών. pp. 2-5.

Φίλια Ίσαρη, Μ. Π., 2015. Ποιοτική Μεθοδολογία Έρευνας. In: s.l.:Σύνδεσμος Ελλήνων Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, pp. 9-43.

8. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

Συμπεριφορά κατανάλωσης αλκοόλ κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID- 19

Το παρόν ερωτηματολόγιο αφορά την εκπόνηση πτυχιακής εργασίας για την έρευνα της συμπεριφοράς του ανθρώπου καθώς και το αντίκτυπο που έχει η πανδημία COVID-19 στην κατανάλωση αλκοολούχων ποτών.

Η συμπλήρωση του ερωτηματολογίου είναι ανώνυμη και απαιτεί ελάχιστο χρόνο. Παρακαλώ δώστε πραγματικές απαντήσεις, καθώς τα αποτελέσματα θα χρησιμοποιηθούν στην εργασία.

Σχεδόν όλες οι ερωτήσεις απαιτούν μια και μοναδική απάντηση, οι ερωτήσεις που απαιτούν μια ή και περισσότερες απαντήσεις θα αναγράφονται, γι'αυτό διαβάστε τις ερωτήσεις προσεκτικά.

Η συμμετοχή επιτρέπεται μόνο σε άτομα από 18 ετών και πάνω.

Ευχαριστώ πολύ εκ των προτέρων για τον χρόνο και την βοήθειά σας.

Σχολή Επιστημών Οίνου, Αμπέλου και Ποτών
Μικρώνης Νικηφόρος

* Απαιτείται

Ποιο είναι το φύλο σας; *

- Άντρας
- Γυναίκα

Πτυχιακή Εργασία:
Συμπεριφορά Κατανάλωσης Αλκοόλ κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19

Ποια είναι η ηλικία σας; *

- 18-25
- 26-35
- 36-45
- 46-55
- 56-65
- 66+

Επίπεδο εκπαίδευσης *

- Απόφοιτος/η λυκείου
- Πτυχιούχος
- Φοιτητής
- Άλλο
- Δεν ξέρω/Δεν απαντώ

Πτυχιακή Εργασία:
Συμπεριφορά Κατανάλωσης Αλκοόλ κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19

Τόπος διαμονής *

- Πόλη
- Επαρχία

Επαγγελματική κατάσταση *

- Εργαζόμενος/η
- Ανεργος/η
- Φοιτητής/τρια
- Δεν ξέρω/Δεν απαντώ

Καταναλώνετε αλκοολούχα ποτά;

- Ναι
- Όχι

Η κατανάλωση αλκοόλ ανεβάζει την διάθεση: *

	1	2	3	4	5	
Κάθολου	☐	☐	☐	☐	☐	Πολύ

Πριν την πανδημία πόσες φορές την εβδομάδα καταναλώνατε αλκοόλ: *

- Καμία
- 1-2 φορές
- 3-4 φορές
- 5-6 φορές
- 7+ φορές

Πτυχιακή Εργασία:
Συμπεριφορά Κατανάλωσης Αλκοόλ κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19

Ποιο αλκοολούχο ποτό καταναλώνετε περισσότερο πριν την πανδημία;
(Μπορείτε να δώσετε και περισσότερες από 1 απαντήσεις) *

- Κρασί
- Μπύρα
- Ούζο/Τσίπουρο
- Βότκα
- Τζιν
- Ουίσκι
- Τεκίλα
- Ρούμι
- Λικέρ
- Άλλο

Κατά την γνώμη σας η πανδημία επηρέασε την ποσότητα αλκοόλ που καταναλώνετε; *

- Ναι
- Όχι

Πτυχιακή Εργασία:
Συμπεριφορά Κατανάλωσης Αλκοόλ κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19

Κατά την περίοδο της πανδημίας κατά πόσο πιστεύετε έχει αλλάξει για εσάς η συχνότητα κατανάλωσης των ποτών; *

	1	2	3	4	5	
Καθόλου	☐	☐	☐	☐	☐	Πολύ

Γιατί πιστεύετε συνέβη αυτό; (Μπορείτε να δώσετε και περισσότερες από 1 απαντήσεις) *

- Καραντίνα
- Χρήματα
- Ψυχική διάθεση
- Προσωπικά προβλήματα
- Μοναξιά

Κατά την περίοδο της πανδημίας πόσες φορές την εβδομάδα καταναλώνετε αλκοόλ; *

- Καμία
- 1-2 φορές
- 3-4 φορές
- 5-6 φορές
- 7+

Πτυχιακή Εργασία:
Συμπεριφορά Κατανάλωσης Αλκοόλ κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19

Ποιο πότο καταναλώνετε περισσότερο κατά την περίοδο της πανδημίας;
(Μπορείτε να δώσετε και περισσότερες από 1 απαντήσεις) *

- Κρασί
- Μπύρα
- Ούζο/Τσίπουρο
- Βότκα
- Τζιν
- Ουίσκι
- Τεκίλα
- Ρούμι
- Λικέρ
- Άλλο

Τι αισθήματα σας προκαλεί η καραντίνα; (Μπορείτε να δώσετε και περισσότερες από 1 απαντήσεις) *

- Άγχος
- Εκνευρισμό
- Αγανάκτηση
- Φόβο
- Θλίψη
- Ασφάλεια
- Ηρεμία
- Χαλάρωση

Πτυχιακή Εργασία:
Συμπεριφορά Κατανάλωσης Αλκοόλ κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19

Κατά την άποψή σας το αλκοόλ "βοηθάει" στην αντιμετώπιση δύσκολων καταστάσεων όπως στη συγκεκριμένη περίοδο; *

- Ναι
 Όχι

Εάν η πανδημία ήταν παρούσα, αλλά τα μέτρα ήταν λιγότερο αυστηρά, πιστεύετε θα καταναλώνατε περισσότερο αλκοόλ; *

- Ναι
 Όχι

Κατά την γνώμη σας ποιο από τα δύο ευθύνεται περισσότερο για την μεταβολή στην κατανάλωση αλκοόλ; *

- Ψυχική διάθεση
 Μέτρα απαγόρευσης

Πόσο σημαντικό ρόλο παίζει η παρέα στην κατανάλωση ποτών; *

	1	2	3	4	5	
Καθόλου	☐	☐	☐	☐	☐	Πολύ

Εάν δεν απαγορευόταν η συνάθροιση κατά την γνώμη σας θα αυξανόταν η κατανάλωση ποτών; *

- Ναι
 Όχι

Πτυχιακή Εργασία:
Συμπεριφορά Κατανάλωσης Αλκοόλ κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19